ANT

Kalkın Meclise Varalım

TİP Köylü Adayı
FEVZİ KAVUK

HAFTANIN NOTLARI

14 eylül | **15** eylül | **16** eylül | **17** eylül

Uçak kaçırdı

Türk Hava Yolları'nın İstanbul - Ankara - Samsun seferini yapmakta olan «SEÇ» uçağı, adı daha önce bazı olaylara karışan ve akıl hastası olduğu ileri sürülen Sadi Toker adındaki genç tarafından pilotları oyuncak tabancayla tehdit edilerek yurt dışına kaçırılmıştır. İçinde dört mürettebat ve 57 yolcu bulunan uçağın kaçırılması Ankara'yı allak bullak etmiş, hükümet, milli güvenlik kurulu arka arkaya toplantılar yapmış, kamuoyuna uçağın komünistler tarafından bir askeri kuryenin evrakını Bulgaristan'a ulaştırmak için kaçırıldığı yolunda haberler duyurulmuştur. Oysa uçak hava alanına indikten sonra Bulgarlar, yolculara olağanüstü nezaket göstermişler ve bir süre sonra da THY'nin uçağını iade etmişlerdir. Böylece, dengesiz bir şahsın giriştiği bu hareketi sosyalistleri karalamak için kulanma çabaları kısa zamanda iflas etmiştir. Ancak, aynı günlerde gazetelerde çıkan bir başka haber, Türkiye'de binden fazla şahsın sırf siyasi kanaatleri dolayısıyla yurt dışına çıkmasının yasaklandığını açıklamıştır. Anayasaya ve insan haklarına aykırı olarak alınan bu kararın uygulanması halinde benzeri olaylar olursa, bundan bir numaralı sorumlu, herhalde anayasayı açıkça çiğneyen iktidar olacaktır.

İslam Zirvesi ve Nasır

Rabat'ta yapılacak olan ve Türkiye'nin de resmen katılacağı İslam Zirvesi Konferansı'na, Birleşik Arap Cumhuriyeti Devlet Başkanı Nasır, hastalığını ileri sürerek katılmayacağını bildirmiştir. Şeker hastası olan Nasır, aynızamanda gribe de yakalanmış bulunmaktadır. Bununla beraber, Nasır'ın konferansa katılmamak için hastalığı bahane ettiği, aslında islam zirvesine karşı olduğu, fakat İsrail'e karşı birliği zedelememek için, Mısır'ın da bir başkası tarafından konferansta temsil edilmesine göz yumduğu tahmin edilmektedir. (İslam zirvesinin içyüzü hakkında Mehmet Emin Bozarslan'ın bir yazısı 12-13. sayfalarımızdadır.)

Yine ertelendi

■ **Ereğli Demir Çelik tesislerinde çalışan 4.400 işçi, bakanlar kurulunun ilk erteleme süresi biter bitmez tekrar greve başlamışlar, ne var ki grev ikinci defa yıldırım hızı ile alınan ve aynı gün ikinci baskısı yapılan Resmi Gazete'de yayımlanan bir kararla yeniden iki ay ertelenmiştir. Böylece iktidarın, işçinin karşısında olduğu tam seçime gidildiği sırada bir kez daha tescil edilmiştir. İşbirlikçi Türk İş yöneticileri, kararı iptal için Danıştay'a başvuracaklarını söylemişlerdir. İşçi sınıfının siyasi hareketine karşı çıkan Türk İş, sadece mahkeme kararlarından medet ummakla, aslında iktidarın işçiye ihanetine ortak olmakta, aynı oyun içerisinde yeralmaktadır. Öte yandan, Murgul bakır işletmelerinde çalışan 2500 işçi de, işverenin zam isteklerini kabul etmemesi dolayısıyla greve gideceklerini açıklamışlardır. Kapitalist alemdeki grev dalgası da gün geçtikçe yayılmaktadır. Özellikle Batı Almanya, Peru, İngiltere, İtalya ve Fransa'da grevler önemli ekonomik ve sosyal sarsıntılara yolaçmıştır. Arjantin'de ise greve gideceğini açıklayan 180 bin demiryolu işçisi, hükümetin yayınladığı bir kararname ile askere alınmışlar ve derhal görevleri başına gitmeleri istenmiştir.**

Birleşme çağrısı

■ Kartal'da kurulan «İstanbul Bölgesi İşçiler Birliği», Yarımca'da haklarını almak için günlerce güneş altında aç, susuz, büyük azimle mücadele eden seramik işçilerine hitaben yayınladığı bildiride birleşme çağrısında bulunmuştur. Çağrıda, «Sen en fazla vergiyi verirken, bütün zenginlikleri üretirken, işverenler sarı sendikalarla seni bölmekte, kavgacı gücünü azaltmaktadır. Sen resmen kabul edilmiş asgari ücretlerin, yani boğaz tokluğuna çalışma ücretinin kavgasını verirken, ücretini artırmak için direnirken, işverenler seni paranın değerinin her gün biraz daha azalmakta olduğu bu dönemde uçuruma sürüklüyorlar. **Bu kavga senin ekonomik haklar için kavgandır. Haklı ekmek ve özgürlük kavgasında muzaffer olmak, zalimleri yenmek için birleşmekten başka çare yoktur» denilmekte, işçilerin İşçi Birliği'ne katılmaları istenmektedir.**

Kamulaştırılmalı

■ Mimarlar Odası Genel Sekreteri Ergün Unaran, düzenlediği bir basın toplantısında, 1969 seçimleri öncesi Türkiye sorunları üzerinde Mimarlar Odası'nın görüşlerini açıklamıştır. Bugünkü anayasa düzenine göre kent arsalarının kamulaştırılmasının gerekli ve mümkün olduğunu belirten Unaran, egemen sınıfların kıyılar üzerinde spekülasyona giriştiğini, oysa kıyıların da kamulaştırılması gerektiğini belirtmiş. Boğaz Köprüsü konusunda ise, «Mimarlar Odası, yabancı firmaların Sultan Abdülhamid'e satamadıkları Boğaz Köprüsü'nün cumhuriyet Türkiye'sine yutturulmasına karşıdır» demiştir. Unaran, aracı sınıfla toprak ağaları arasındaki koalisyona son verilmesini de istemiştir.

HO'nun izinde...

■ **Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusu Komutanlığı, geçenlerde ölen Kuzey Vietnam Cumhurbaşkanı Ho Şi Minh'in, «Amerikalı saldırganların yenilgiye uğratılıp güneyin kurtarılması» yolundaki son arzusunun eninde sonunda yerine getirileceğini açıklamıştır. Ulusal Kurtuluş Cephesi gerillacıları, Güney Vietnam'ın kurtarılmış bir bölgesinde büyük devrimciyi anmak üzere düzenlenen törende, bu amaca ulaşmak için ant içmişlerdir.**

İdam sehpası!

■ Türkiye'nin Ortak Pazar'a ikinci dönem ortağı olarak kabulü için Brüksel'de alınan karar üzerine Türkiye halkına hitaben bir bildiri yayınlayan TÖS İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu, bu kararın tüm ekonomimizin ipe çekilmesi anlamına geldiğini belirterek, «Seni yabancı sermayenin kölesi ettiler. NATO'ya ortak edip milli ordundan ettiler. Böylece seni Kıbrıs davanda eli kolu bağlı tuttular. Memleketini pazarlık konusu olacak duruma getirdiler. Ülkende senden habersiz üsler kurup seni her an için binbir tehlike içinde bıraktılar. Artık aç gözlerini. Uyan bu gafletten» demiştir. «Ekonomimizin idam sehpasında sallanmasına müsaade etmiyor, sonsuz endişe duyuyoruz. Bütün gücümüzle Ortak Pazar'a hayır diyoruz» diyen TÖS İstanbul Şubesi, ayrıca pazar günü de kendi lokalinde bu konuda bir toplantı düzenlemiştir.

Zap köprüsü

■ Teknik Öğretim Yurtiçi Çalışma Örgütü (TÖYÇÖ) tarafından Zap Suyu'nda yapılan ve «Devrimci Gençlik Köprüsü» adı verilen köprü ile ilgili bir bildiri yayınlayan TÖYÇÖ Başkanı Yaşar Yılmaz, bu eylemin İstanbul'a yapılacak «Boğazlama Köprüsü»nün karşısına canlı bir varlık olarak çıktığını belirtmiştir. Yılmaz, eylem yeri olarak Hakkari'nin seçilmesinin nedenlerinden birinin, düzenin kendi çelişisinin Zap Vadisi'nde daha açık ve kesin görülmesi olduğunu açıklamış, ayrıca «Bu eylemin, gençliği yanlış anlayan, önceki eylemlerin aslında kendi öz çıkarlarına yararlı olacak yandaş eylemler olduğunu henüz kavramayan tabakalara hitabedebilmek için fayda sağlayacağını, güven vereceğini» söylemiştir.

NATO'nun Marifeti

■ **Çekoslovakya İçişleri Bakanı Josef Groesser, bir açıklama yaparak, Çek gizli servisinin ele geçirdiği bir dokümandan, Çekoslovakya'da Ağustos ayında düzenlenen sosyalizm aleyhtarı gösterilerin NATO tarafından organize edildiğinin anlaşıldığını söylemiş ve «Bu dokümana göre, devrime karşı kuvvetler, kitle halinde ayaklanmalara kalkışarak Çekoslovakya'daki rejimin istikrarlı olmadığı, parti ve hükümetin durumu kontrol edemediği ve ülkede şiddetli bir muhalefetin mevcut olduğu görüşünü yayacaklardı. Ancak bu plan suya düşmüştür» demiştir.**

İstanbul'da bir sefahat ve kumar yuvası

Türkiye'nin gerçekten kalkınması için gerekli sanayi yatırımları yapılmazken ve mahalle kahvelerinde para ile kağıt oynayanlar kumarbaz diye hapishanelere tıkılırken, Yeniköy'deki Sait Halip Paşa Yalısı'nda sırf yabancı parababalarını eğlendirmek üzere «Casino d'İstanbul» adı altında lüks bir kumarhane açılmıştır. Göbeği meydanda kızların hizmet edeceği, her türlü kumarın yüksek paralarla oynanacağı kumarhaneyi «Investment Opportunities» adlı Amerikan şirketi, Turizm Bankası ile ortak olarak işletecektir. İstanbul, çeşitli sefahat yerlerinden sonra, lüks ve kanuni kumarhanesiyle, aynen Pom-pei'nin son günlerini andıran bir sefahat ve çöküş dönemine sürüklenmiştir.

18 eylül

Çin'in protestosu

■ **İstanbul'da toplanan Uluslararası Kızılhaç Kongresi'ne, Çin Halk Cumhuriyeti Kızılhaçı ile birlikte, Amerikan uşağı Çan Kay Şek temsilcilerinin de çağırılması üzerine, Pekin daveti reddetmiş, Kızılay Başkanı Rıza Çerçel'e bir protesto mektupu göndererek davetiyeyi de iade etmiştir. Çan Kay Şek'in temsilcilerinin de kongreye çağırılmasını «canice bir tertip» olarak niteleyen Pekin, «Uluslararası bir konferansı iki Çin yaratmak, Çin'in iç işlerine karışmak ve hükümranlığını tavize zorlamak için kullanmak isteyen Amerikan emperyalizmi, bu amaçlarını gerçekleştirme yolunda genel kurulu kukla yerine koymaktadır. Bu durumu öfkeyle karşılar, protesto ederiz. 1965 konferansındaki tutumunu aynen sürdüren Kızılhaç Örgütü, bu tutumuyla, Çin düşmanlığı yolunda Amerikan emperyalizminin ayrılmaz bir suç ortağı durumuna düşmüştür.» demektedir.**

Yolsuzluk

■ «Emperyalizmin hizmetinde» olduğu açıkça meydana çıkan Kızılay'dan sonra, Verem Savaş Derneği'nin Amerika'daki tüberküloz kongresine 166 kişilik bir heyetle katılması, hayır kurumlarının nasıl bir yolsuzluk haynağı olduğunu göstermiştir. Soruşturmanın ilk safhasında, 166 kişilik heyet için 172 bin lira ödendiği, hekim olmayanların dahi «verem mütehassısı» diye gönderildiği anlaşılmıştır.

19 eylül

Kelepçeli sınav

■ **İktidarın yüzkarası icraatına bir yenisi daha eklenmiş,** yayınladığı bir kitaptan dolayı tutuklu bulunan Ser Yayınları yönetmeni Bekir Harputlu, Hukuk Fakültesi'ndeki sınava, gardiyan ve jandarma gözetimi altında kelepçeli olarak getirilmiştir. Harputlu 85 gün geçmesine rağmen hâlâ yargıç önüne çıkartılmamıştır. Öte yandan, Ankara'da çıkan «İşçi Birliği» gazetesinin 4. sayısı toplattırılmış ve sahibi Adnan Celal Pir hakkında soruşturma açılmıştır.

Proleter soruyor

■ **Bir süre önce arabasının üzerine «Fransa'da Dreyfüs, Türkiye'de Alkılıç» yazdığı için hakkında dava açılan Proleter Şoför Yalkın Özerden, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşması sonunda beraat etmiştir. Öte yandan, Proleter Şoför'e karşı minibüs ağalarının ve trafik polislerinin baskısı devam etmektedir. Özerden, son olarak *cumhurbaşkanına, başbakana,* içişleri bakanına ve diğer ilgilere bir açık mektup yazarak, Kadıköy - Pendik arasında Minibüsçüler Derneği yöneticilerinin sık sık yol keserek ehliyet, ruhsatname ve çalışma karnesi sorduklarını belirtmiş, «Doğu illerimizde yol kesen eşkiya gibi İstanbul'un içinde yol kesen bu şahıslar ne hakla vasıtaları durdurmakta, minibüsçüleri soymakta, yolcuları da taciz etmektedirler?» diye sormuştur.**

20 eylül

Özel okulda çatışma

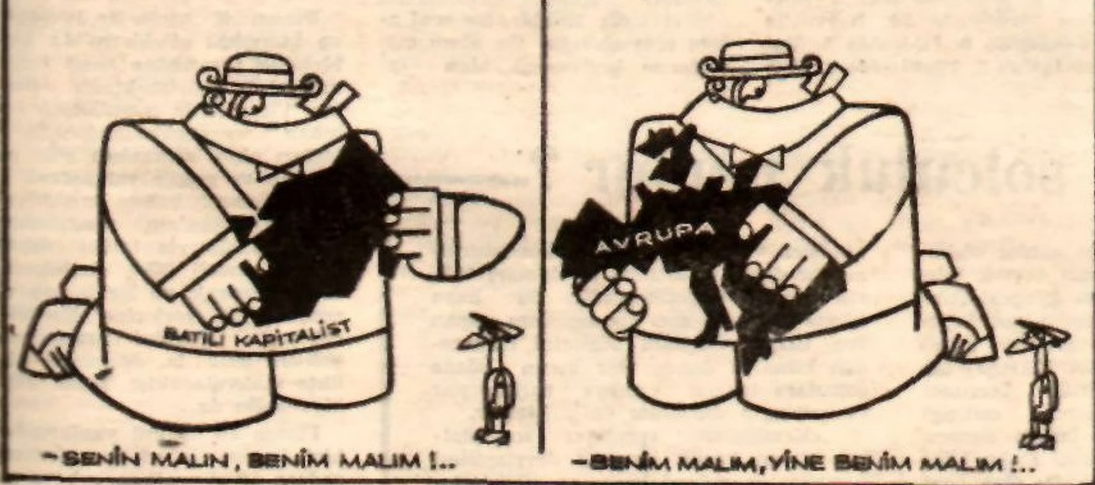
■ **Sömürücü eğitim düzeninin sonucu olarak İstanbul Beşiktaş Işık Mimarlık ve Mühendislik Özel Yüksek Okulu'nda kan dökülmüş, bir genç ölmüş, 7 öğrenci de yaralanmıştır. Bugüne dek patronu tarafından bir çiftlik gibi idare edilen okulun yeniden öğrenime açılmasını protesto etmek üzere devrimci gençler cuma gecesi okula gelmişlerdir. Ancak sömürücü patronla işbirliği halinde bulunan ve içeride pusuya yatan faşistler ve ümmetçiler, birdenbire tabanca ve molotof kokteylleriyle devrimci gençlere saldırmışlardır. Kanlı çatışma sonunda Orman Fakültesi öğrencilerinden Mehmet Cantekin kurşunla göğsünden yaralanarak ölmüştür. Ayrıca Mahmut Başaran, Kürşat Akalın, Ünal Altıntaş, Fevzi Yalamaç, İsmail Hakkı Tüfekçioğlu adındaki öğrencilerle halktan bir kişi de ağır yaralanmıştır.**

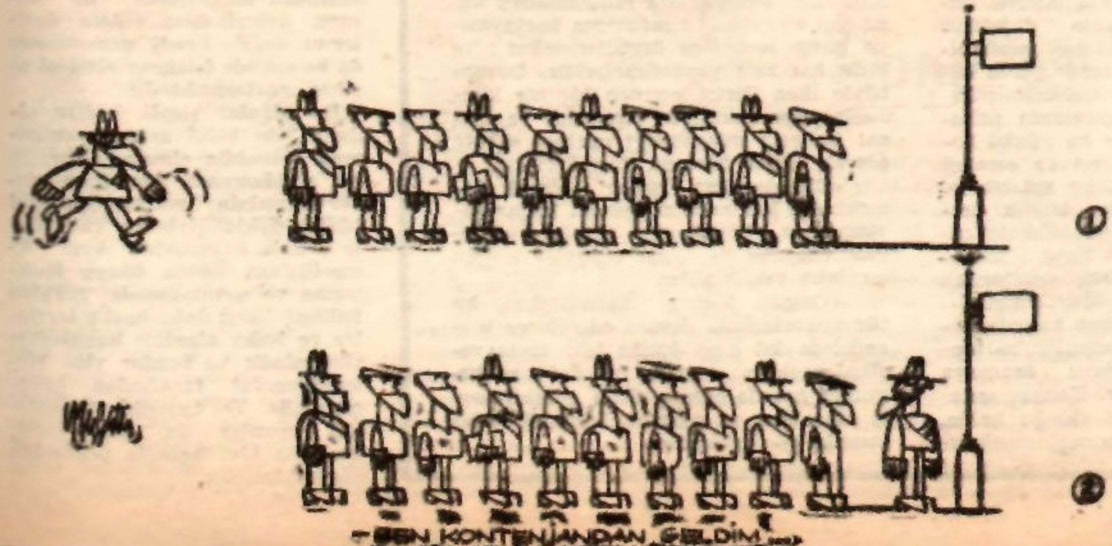
Pamuk üstüne oyun

■ *Amerikan emperyalizminin* Türk pamukçuluğunu öldürmek üzere sarfettiği çabalar, nihayet açığa çıkmıştır. Adana'da A.B.D. Tarım Ateşesi ve Adana Konsolosu'nun da hazır bulunduğu bir toplantıda, sentetik elyaf sanayiinin bütün ülkelerde geliştiği ileri sürülerek pamuk ekicisine pamuk ekmekten vazgeçmeleri tavsiye edilmiştir. Bilindiği gibi, Türk pamukçuluğunu öldürmek üzere bir süreden beri Sonora buğdayı Türkiye'ye sokulmuş bulunuyordu.

·GÖZ GÖRE· YALÇIN ÇETİN·

ORTAK PAZAR SORUNU

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Ilk adım atılmıştır...

TÜRKİYE sosyalist hareketinin bir çıkmazda değil, bir dönemeç noktasında olduğunu geçen hafta tesbit etmiş, oluşum halindeki bir hareketin çocukluk hastalıklarını tedavi etmek ve onu sağlıklı bir bünyeye sahip kılmak için sosyalistlerin yeterli bilgiye ve tecrübeye sahip bulunduklarını belirterek, işçi sınıfı ideolojisini benimsemiş sosyalistlerin, teferruatta görüş ayrılıkları olsa bile, asgari müştereklerde birleşerek devrimci bir ittifak kurabileceklerini söylemiştik. Nitekim, DİSK'e mensup partili sendikacıların yaptıkları toplantılar sonunda alınan kararlar, devrimci ittifaka doğru atılan ileri bir adım olmuştur. İç sayfada ayrıntılı şekilde okuyacağınız gibi, partili sendikacılar, emekçilerin liste başına getirilmemesi ve toprak ağalarına dahi birinci sıralarda yer verilmesi karşısında yönetici klikle anlaşmazlığa düştükten sonra, bir kaç münferit çıkış hariç, meseleyi alışılagelmiş bir «sen-ben kavgası» haline getirmemeğe özellikle dikkat etmişler, sosyalist hareketin gelişimini ve Türkiye gerçeklerini göz önünde tutarak uzun vadeli bir çalışmada karar kılmışlardır. DİSK Genel Yönetim Kurulu'nda da resmen alınan kararlara göre, sendikacılar kısa vadeli «saray darbeleri» için yapay ittifaklara gitmektense, bütün devrimci sosyalistlerin etrafında birleşecekleri doğru stratejinin Türkiye gerçeklerinden hareket edilerek saptanması ve geliştirilecek ilkelerin ışığında sosyalist militanlar yetiştirilmesi yolunu seçmişlerdir. Ayrıca, bu yolda işçi sınıfı ideolojisini benimsemiş aydınlarla işbirliği yapacaklarını açıklamakla da, işçi - aydın çatışması iddialarını kesinlikle çürütmüşlerdir.

SOSYALİST hareket içindeki bütün gelişmelerde olduğu gibi, bu olumlu atılımı da gerçekçi bir biçimde değerlendirmek gerektir. Hemen belirtelim ki, sendikacılardan gelen bu atılımın, ne kadar olumlu olursa olsun, sosyalistler arasında tereddüt ve temkinle karşılanacağı şüphesizdir. Zira, son önseçimlere kadar sendikacılar, parti yönetiminin bugüne kadarki bütün icraatına, sevaplarıyla ve günahlarıyla, ortak olmuşlardır. Hattâ içlerinden bazıları, partide parçalanmalara yol açan ve parti içi demokratik merkeziyetçiliği ihlal eden tasarruflarda birinci derecede rol oynamışlardır. Yine bazı sendikacılar, işçi sınıfı ideolojisine ters düşen davranışlarında dahi Aybar - Ekinci kliği ile birlikte görünmüşlerdir. Bu bakımdan tereddütlere ve temkinli davranmak eğilimine hak vermemek mümkün değildir. Ancak, hemen belirtelim ki, bugün işçi sınıfının sendikal mücadelesinde başı tutanlar, zaman zaman yaptıkları hatalara rağmen, bir yerde devrimci çizgiye gelmek zorundadırlar. Partili sendikacıların aldıkları kararlar, bir gecede hidayete ermiş olmanın sonucu değildir. Bir yandan işçi sınıfının gün geçtikçe bilinçlenmesi, ki sanayi ve tarım kesiminde görülen yiğitçe direnişler ve seçim dolayısıyla yapılan anketler bunu bilimsel şekilde doğrulamaktadır, bir yandan da uluslararası işçi hareketlerinin Türkiye sendikacılığını da etki altına alması, bugün sendika hareketinin başında bulunan kişileri de devrimci bir çizgiye sürüklemektedir.

BU bakımdan, partili sendikacıların son atılımını, bundan önce sosyalist hareket içinde patlak veren ve çoğu kişisel çekişmelere dayanan hizip çatışmalarıyla aynı kategoriye sokmamak lazımdır. Sendikacıların uzun vadeli mücadele kararının gerisinde, temsil ettikleri işçi sınıfının devrimci potansiyeli vardır. İşçi sınıfı, kendisini temsil eden sendikacıları böyle bir atılıma zorlamakla, «tarihi ve bilime dayanan demokratik öncülük» göreyini de yerine getirmiş olmaktadır. Bu atılımın ileride devrimci bir ittifakı sağlıklı biçimde gerçekleştirmesi, yozlaşmaması, dar bir uvriyerizme dönüşmemesi, işçi liderlerinin ve toplumcu aydınların bugüne kadar geçirilen tecrübelerden de yararlanarak tam bir karşılıklı saygı ve sorumluluk duygusu içinde hareket etmelerine bağlıdır. Bilimsel verilerden ve Türkiye'nin gerçeklerinden kalkınarak doğru devrimci stratejinin saptanması ve parti ilkelerinin geliştirilmesinden sonradır ki, *işçi, köylü, aydın, gençlik ittifakı bütün yurda hakim olacak* ve sosyalist hareketi tarihsel gelişimin de itici gücüyle çok ilerilere götürecektir. Tabii bu ittifak, işçi kisvesi altındaki işbirlikçi sendikacıların değil, zincirlerinden başka kaybedecek hiçbir şeyi olmayan işçilerin ve onların gerçek liderlerinin; köylü geçinen toprak ağalarının değil, gerçek köy emekçilerinin; işbirlikçi bürokrasinin ve P.D.M.'cilerin değil, işçi sınıfı ideolojisini benimsemiş aydınların; ve tepeden inmeci «gauchiste»lerin değil, emekçi sınıflara yandaş olmanın sorumluluğunu duyan gençliğin ittifakı olacaktır. Bunun için ilk adım atılmıştır.

GİZLİ BELGELER

Türkiye halkı nasıl mahvedilecek?

Doğan KEKEVİ — Köln'den yazıyor —

İMHA PLANI'NIN UYGULANACAĞI ÜLKELER
— Amerikan uşaklarının halka ihanet belgesi —

AMERİKAN emperyalizminin, sadece geri bıraktırılmış ülkeler halklarına karşı değil, aynızamanda emperyalist sömürüde ortak olduğu Avrupa ülkelerine ve hattâ kendi insanına karşı nasıl alçakça tertipler hazırladığı, geçenlerde Avrupa basınında açıklanan gizli NATO raporlarıyla meydana çıkmıştır. Türkiye'de hâlâ Amerikan köpekliği edenlerin, Türkiye halkının idam fermanı olan bu belgeler karşısında herhangi bir tevile sapmalarına da imkân yoktur. Zira, belgelerin gerçekliği bizzat NATO yetkililerince de doğrulanmıştır. Pentagon ve Heidelberg'deki Amerikan başkomutanları, bu belgelerin varlığını kabul etmek zorunda ka'mışlardır.

Stern ve diğer gazete idarehanelerine imzasız olarak gönderilen «10—1 US Stabes COMSTOFE - Avrupa Destek Hareketleri Savaş Grubu Kumandoları 10-1» isimli 33 sayfalık harekat planı, tek kelimeyle, tüyler ürperticidir.

Harekâtın amacı, herhangi bir bölgesel yada genel savaşta doğu blokuna ait askeri kuvvetler orta yada bütün Batı Avrupa'yı istila ettiklerinde, Amerika'nın bir karşı darbe yapmasıdır. Bu da, bu bölgelerdeki halkın direnme gücünden yararlanarak, konvansiyonel askeri hareketleri, çete savaşlarıyla korumak şeklinde olacaktır.

Bu çete savaşların'da kullanılacak komando birliklerinden en önemlisi, «10-1 Harekat Planı»nda öngörülen birliktir. Bu birlik yerli halktan meydana getirilmiş olup, Vietnam'da kullanılan «Yeşil Bereliler» birliklerine benzetilebilir. (Hatırlanacağı üzere, ANT'ın geçen sayısında, Vietnam'da kullanı'an Yeşil Bereli'lerin mahiyeti ve savaş şekilleri hakkında geniş bilgi verilmiş bulunuyordu.)

Bu korkunç planın uygulama alanı, Kafkaslardan kuzey kutbuna, Atlantik sahillerinden Türkiye'ye kadar 23 ülkeyi içine almaktadır. Bu sayfa'daki haritada belirtildiği üzere, bu komando birliklerinden Doğu Almanya'da 6, Polonya'da 8, Çekoslovakya'da 6, Macaristan'da 2, Romanya'da 6, Arnavutluk'ta 2, Bulgaristan'da 3, Sovyetler Birliği'nde 20, Norveç'te 4 Fransa'da 9, İtalya'da 5, Yunanistan'da 2, Türkiye'de 3, Batı Almanya'da 4, Lüksenburg, Hollanda, Belçika ve Danimarka'da birer adet kurulacaktır. NATO ve Varşova Paktı ülkelerinde olduğu gibi, tarafsız ülkelerde de komando birlikleri meydana getirilmekte, Yugolslavya'da 3, Avusturya'da 4, İsveç'te 5, hatâ İsviçre'de 2, Finlandiya'da 3, birlik kurulmaktadır. Böylece bütün Avrupa'da 101 komando harekat sahası tesbit edilmiştir.

Tasarlanan harekatın başlamasından bir ay sonra yerli çeteci sayısı 14 bine, 6 ay içinde de 142 bine çıkartılacaktır.

Bu harekat, alışılagelmiş çete savaşları şeklinde olmayacak, planın uygulandığı bölgelerde halka korkunç işkenceler çektirilecek, hattâ ölüm yağdırılacaktır. Kullanılacak silahlar, «Atomik İmha Cephaneleri (ADM)» dir. Bunlar, bir nevi atom mayınlarıdır. Bu atom mayınlarını kullanacak olan «atom çeteleri», kendilerini zamanında emniyete alarak bun'arı patlatacaklar, fakat düşmanla birlikte sivil yerli halka da radyoaktiv şua yağdıracaklardır. Yine plana göre, Avrupa'daki Amerikan komutanlığı bu silahların kullanılmasına izin verdiğinde, özel birliklerin yetkilileri, bulundukarı ülkenin sorumlularına danışmaya dahi lüzum görmeden bunları infi'ak ettirebileceklerdir. NATO'ya bağlı ülkelere bu konuda herhangi bir itiraz hakkı ve zamanı bırakılmamaktadır. Bu nedenle, bu anlaşmasız harekat planları, NATO üyelerinden gizli tutulmuştur. Nitekim harekâtın gerekçe kısmında, «Milli politika (yani Amerikanın milli politikası), konvansiyonel olmayan savaşın politik hedeflerini tayin eder» denilmektedir.

Planın «K» kısmı ise, biyolojik ve kimyasal silahların da aynı birlikler tarafından nasıl kullanılacağını belirtmektedir. Bunlar, Vietnam'da uygulanmış bulunan «yapraksızlandırma» ilaçları olup, ormanları çöle çevirecek ve açlığa yol açacak olan «mahsul imha» madde'eridir. Amerika'nın yönetiminde ABC silahlarıyla teçhiz edilmiş çeteler, kendi ülke halklarına ölüm saçacak ve hiçbir şey olmamış gibi yerlerine dönebileceklerdir. Kendini korumaktan yoksun halk da, düşmanla birlikte mahvolacaktır. Tabii, Türkiye halkı da...

Planın en önemli yanlarından biri de, bu tip savaş planının sadece 20 Amerikan subayı tarafından bilinmesidir. Bu durum, Amerika'nın sadece dostlarını değil, kendi uzmanlarını da ne şekilde istismar ettiğini açıkca göstermektedir.

Bu planlar şimdi deşifre olduğu için belki artık uygulanması mümkün olmayacaktır, ama açıklanması, Amerikan emperyalizminin gerçek çehresini bütün çirkinliğiyle ve vahşetiyle ortaya koymuştur. Aynı Amerika'nın, bütün dünya halklarına ve aynızamanda Türkiye halkına karşı daha başka tertipler ve imha planları hazırladığı şüphesizdir ve bunlar yine birkaç general tarafından bilinmektedir. Ve Amerika ile işbirliği yapanlar da, bilmeyerek korkunç bir ihanetin pençesine düşmektedirler.

İşçi mitingini basmak solculuk mudur ?

Cumartesi günü Ankara'da yapılan «Pahalılığa karşı» mitingi sırasında bazı MDD.'cilerin, mitingi düzenliyen Ankara İşçi Birliğinin bütün gayretlerine rağmen işçi sınıfı öncülüğünü reddeden M.D.D.'ciler olay çıkmasına sebep olmuşlardır. «Fabrika işçinin toprak köylünün» sloganını kullanan mitingçilerin bu sloganını bölücü bulan bu M.D.D.'cilerin ısrarla kendilerinin ortaya attığı «Devrimciler el ele, milli cephede» sloganında direnmeleri olayları yaratmıştır. Bu slogan savaşı giderek başka iki slofana «Sosyalist Türkiye» ve «Bağımsız Türkiye» mücadedelesine dönüşmüştür. Miting sonuna doğru aynı grubun ısrarla kendi sloganlarının savunucusu olarak bir kişiyi konuşturmak istemeleri, yeni tartışmalara vesile olmuştur. Bu tartışmalar sürerken miting düzenleyicileri kürsüyü alıp götürerek olayların daha fazla gelişmesini engellemişlerdir.

Aşağıda mitingin düzenleyicisi Ankara İşçi Birliği'nin Başkanı Metin Gür'ün bu konuyla ilgili yazısını olaylara aydınlık getirmek üzere aynen yayınlıyoruz.

«İŞÇİ BİRLİĞİ, İşçilerin sınıf bilincine ulaşmalarını, demokratik haklarını kullanmalarını, yurt ve dünya sorunlarının çözümünde söz sahibi olabilecek şekilde yetişmelerini teşvik için kurulmuştur. Bu amacını gerçekleştirmek için çeşitli eylemlere giren BİRLİK 13, Eylül, 1969 Cumartesi günü Ankara'da (PAHALILIĞA KARŞI) bir miting düzenlemiştir. Bütün devrimci kuruluşlara haber verilerek mitingi desteklemeleri istenmiş, bunun sonucu olarak İLK - SEN, Devrimci Doğu Kültür Derneği ve DİSK''e bağlı olan bazı sendikalar mitingi desteklediklerini bildirmişlerdir. 20.000'e yakın dağıtılan miting çağrılarında başta işçi sınıfı olmak üzere pahalılıktan zarar gören bütün sınıf ve tabakalara seslenilmiştir.

«Miting günü konuşmalarda pahalılığın gerçek sebebi olan bu günkü bozuk düzen eleştirilmiş, işçi ve emekçi sınıfların nasıl sömürüldüğü anlatılmış, bugünkü hakim sınıfların büyük destekçisi olan emperyalizme şiddetle çatılmış ve emperyalizme karşı nihayi zaferin ancak İşçi - Emekçi sınıflarının iktidarı ile kazanılacağı belirtilmiştir.

«Mitinge ufak bir grup halinde katılan «bir kısım sözde solcular»'ın toplantıyı sabote etme yolunu aramaya başladıkları görülmüştür. Konuşmacıların biri hariç hepsi işçi olduğu halde, ısrarla başka bir işçiyi konuşturmak istemişler ve burada işçiler konuşturulmuyor diye de mitinge katılanları tahrik etmeye başlamışlardır. Bu hava içinde mitingin son konuşmasını yapan İşçi Birliği Başkanı sözlerini bitirmeden kürsüye doğru «bir kısım sözde solcular» hücum etmeye başlamışlar ve mitingin devamını önlemişlerdir.

«Kendilerine «proleter sosyalistler» diyen küçük burjuva devrimcileri demokratik mücadeleyi baş şiar edinmişlerdir. Demokratik mücadeleden kasıt işçi ve emekçi sınıflarının burjuvaziye karşı serbestçe örgütlenmeleri ve kitle hareketi yapabilmeleridir. Durum böyle iken ilerici geçinen hiç bir kimsenin yapmıyacağını yapmışlar ve bizzat işçilerin düzenlediği mitingi sabote ederek faşist duruma düşmüşlerdir.

«Biz devrimci işçiler olarak demokratik haklarımızı sonuna kadar savunacağız. Sınıfımızın iktidarı yolundaki engeller ve faşist deneyler birgün mutlaka yıkılacaktır.

«Onlara tekrar hatırlatalım, bu tür eylemlerimiz devam edecek ve mücadelede kıl payı kadar bile taviz verilmiyecektir. Ancak, bu defa saldırganlar nerede olursa olsun gerekli dersi alacaklar ve nasırlı ellerimizi kafalarında göreceklerdir.»

DİSK'İN KURULUŞ TOPLANTISI
— Şimdi, tarihi bir görevle karşı karşıya —

DİSK Aybar'ın elinden kurtuldu

Bakalım şimdi, alanın neresine ve Aybar'ın ne kadar ilerisine düşecek? Havada olan sorun, asıl budur... Öte yandan, karşılığı hiç de çabuk ve kolay bulunacağa benzemeyen bu sorunu ayak - üstü bir takım kişisel iyimserlik ve kötümserliklerle, daha da kötüsü, dar politik hesaplara dayanan önyargılarla ırgalayacak yerde, gerçek nedenleri üzerinde serinkanlılıkla durmamız, bu atılışın yönünü, son kertede, belirleyici bir önem taşımaktadır.

Sendikacıların bu çıkışını doğrudan - doğruya kontenjan pazarlığı etrafındaki koltuk - kapma koşuşmasına bağlama yolunda şimdiden bazı çevrelerde beliren eğilim, samımızca, yanlıştır. Bardağı taşıran son damla olması ve o zamana dek alttan alta işleyen temelli çelişkileri sendikacıların topunun birden kafasına dangettirmesi bakımından etkisi ne olursa olsun, bu çıkar - üzre çekişme uzun bir sürecin sadece son halkası ve galiba partinin alınyazısına damgasını vuracak olan asıl köklü çekişmenin kopma noktasıdır. Kavganın odağı, özü - gözü, ne bazılarının Aybar yağmurdan kaçarken Doğu'ya tutuldu! **nüktesiyle dile getirmek istediklerince, merkezin Doğu'ya kayması, bunun için de Ağalar kaldıracını seçmesi; ne de** İşçi Sınıfının Öncülüğü **dâvasını yüzdeci bir biçimciliğe iten ve hatta Tarihsel Maddeciliği** tüzüksel maddecilik **yüzeyine indiren 53. Maddenin uygulamalarındaki yalpalamalardır.. Davanın** To—be—or—not—to—be'**si, Parlâmento Demokrasisini kendi başına bir amaç yada Emekçi Demokrasisi amacı için bir** araç **olarak seçmededir!**

Bu bamtelinin orasından burasından Aydındı!, Köylüydü!, İşçiydi!, **diye kertilmesinde, çentilmesindeki geçmiş günahları gözden kaçmamış olan Sendikacıların hidâyete değilse bile, bu noktada bir açıkseçikliğe yavaş yavaş ermesi ihtimalini güçlendiren nesnel değişmelerin en başta geleni, elbet, ekonomik buhranın yaklaşması süreci içinde karşı - güçlerle emekçiler arasındaki çelişkinin derinleşmesi, savaşın sertleşmesi ve buna paralel olarak özellikle işçi sınıfının tabanında görülen bilinçlenme eğilimidir. Umut etmek isteriz ki, sendikacılar bu eğilime karakuşi bir kayıtsızlık göstermekte diremmekle işçi sınıfına önderlik etme iddialarına ömürlük vedâ etme zorunda kalacaklarını artık anlamış olsunlar. Bunun denektaşı da, hiç kuşkusuz, bundan sonraki tutumları olacaktır. Giriştikleri muhalefeti** Aybar'ı tasfiye! **buyruk - sözüyle kısıtlayıp, öbür muhalif takımlar arasında kuvvet dengesi kaşkarikolarıyla yetindikleri anda, partiye** bâr **olduğu artık belli olmasına rağmen Aybar'a karşı muhalefetleri bile kendilerini** fırsatçı **damgasından kurtaramıyacaktır. Yeter ki, dâvayı bütün genişliğiyle ele alsınlar; muhalefet takımlarıyla değil, genel muhalefeti doğuran köklü nedenlerle ilgilenip, partiyi yörüngesine oturtmak için zaten başlamış olan o geniş ideolojik kirizma hareketine bütün güçleri ve içtenlikleriyle katılsınlar; yeter ki, işbirliği edecekleri arkadaşları ne yoz şöhretlere tamah ederek, ne de eski çatışmaların hıncıyla elemelere girişerek değil, hep birlikte çizilecek doğru stratejiye yararlılıkları ölçüsüne göre seçsinler. Öte yandan bu muhalefetin, Aybar'ın yerine halife aramayla oyalanmasının da âlemi yoktur; şu anda seçilmesi söz konusu olan** başkan **değil,** ta baştan **partinin devrimci niteliği, devrimci geleceğidir.**

Böylece açılacak muhalefetin cümle kapısını Aybar'ın seçim sonrasında atmağı tasarladığı kırk - bir pârelik milletvekili topları yıkamıyacağı gibi parti de bu top atımış basmacı dükkânı halinden kurtulup, gerçek göreve, gerçek savaşa dönecek, anti - emperyalist, anti - kapitalist, anti - feodal namlularıyla karşı tepeleri dövmeğe başlayacaktır.

Aybar'ın olduğu yerde sağına sağına fırdönerken elinden kaçırdığı DİSK, **bakalım, alanın neresine ve Aybar'ın ne kadar ilerisine düşecek?**

Can YÜCEL

DİSK seçimde TİP'i destekleyecek

Sosyalist hareket için önemli kararlar alındı

TİP kontenjan adaylarının tesbiti sırasında birçok illerin liste başlarına emekçilerin getirilmemesi, hatta toprak ağalarına dahi birinci sırada yer verilmesi üzerine Aybar - Ekinci kliği ile anlaşmazlığa düşen DİSK'E bağlı sendikacılar, zaman zaman gazetelere verdikleri demeçlerle bu anlaşmazlığı açığa vurduktan sonra, geçtiğimiz hafta başında İstanbul'da arka arkaya toplantılar yaparak ortak bir tutum tesbit etmişlerdir.

Sendikacıların bu çalışmaları, bazı gazetelere yalan yanlış yansıtıldığı gibi olmamış, kısa vadeli iç iktidar mücadelesinin ötesinde, sosyalist harekete devrimci bir nitelik kazandırmak üzere neler yapılabileceği araştırılmıştır. Hatırlanacağı üzere bazı gazeteler, sendikacıların seçimlerden hemen sonra toplanacak olan genel yönetim kurulunda Aren kliği ile işbirliği yapacaklarını yazmışlardı.

Oysa sendikacıların birkaç gün süren toplantısında, kısa vadeli taktik meseleler ikinci planda kalmış, Türkiye'nin dört bir yanından gelen DİSK'e bağlı sendikacılar, partiyi kurdukları günden bu yana toplumcu hareketin nasıl bir gelişme gösterdiğini, hangi sorunlarla karşı karşıya kaldığını, bugün hangi noktada bulunduğunu en küçük detaylarına kadar incelemişler ve Türkiye İşçi Partisi'ni devrimci bir çizgiye oturtmak üzere uzun vadede neler yapmak gerektiğini tartışmışlardır.

Sendikacıların kısa vadeli çalışmaları için tesbit ettikleri tutum açık ve kesindir. Amaç, Türkiye emekçi sınıflarının partisi olan Türkiye İşçi Partisi'ni, bütün anlaşmazlıklara rağmen, önümüzdeki genel seçimlerde muzaffer kılmaktır. Bu konuda sendikacılar arasında hiçbir şekilde görüş ayrılığı yoktur. Nitekim bu toplantıda alınan kararlara göre, sendikacılar, özelikle emekçi adayların liste başlarında bulunduğu illerde Türkiye İşçi Partisi'nin oyunu artırmak üzere yoğun bir propaganda kampanyasına girecekler ve partiyi her bakımdan destekleyeceklerdir.

Sendikacıların, uzun vadeli çalışma bakımından aldıkları karar, çok daha önemlidir. Toplantıda, bugüne kadar Türkiye sol hareketi içinde yapılan tartışmaların çoğunlukla bilimsel verilere ve Türkiye gerçeklerine dayanmadığını, bu çalışmalar yapılmadan Türkiye için en doğru devrimci stratejinin saptanmasına imkan olmadığını, partiye devrimci bir nitelik kazandırmak için girişilecek teşebbüslerin de ancak, Türkiye gerçeklerinden kalkınarak doğru devrimci stratejinin saptanmasından sonra mümkün olabileceğini kabul etmişlerdir.

Bu konuda da öncülük görevinin Türkiye işçi sınıfına düştüğünü dikkate alan sendikacılar, bu amaçla DİSK bünyesinde bir bilim ve araştırma kurulu meydana getirilmesine karar vermişlerdir. Bu bilim kurulunda, şimdiye kadar hangi kliğe mensup görünürse görünsün, işçi sınıfı ideolojisini ve işçi sınıfının tarihi ve bilime dayanan demokratik öncülüğünü benimsemiş olduğundan şüphe edilmeyen sosyalist aydınlarla işbirliği yapılacaktır. Bu kararla, Sendikacılar, bir işçi - aydın çatışmasından hareket ettikleri iddiasını fiilen tekzip etmişler ve sosyalist aydınlarla ittifaklarını doğrulamışlardır. Böylece, büyük kongreler döneminden beri ANT'ın parti içinde gerçekleştirilmesini önerdiği, fakat yöneticiler tarafından kısa vadeli politik hesaplarla benimsenmeyen **«klikler üstü bir bilimsel çalışma»** ortamı sendikacılar tarafından gerçekleştirilmiş olmaktadır.

Sendikacıların özel toplantılarında aldıkları kararlar, daha sonra Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)'in genel yönetim kurulunda da görüşülmüş ve onaylanmıştır.

Bu kararlarıyla sendikacılar, kısa vadeli hesaplarla herhangi bir klikle işbirliği yapacakları iddialarını fiilen yalanlamış ve Türkiye sosyalist hareketini sağlam bir bünyeye kavuşturmak ve devrimci bir çizgiye oturtmak üzere işçi sınıfı adına tarihi bir görev yüklendiklerini açıklamış olmaktadırlar.

DİSK, ayrıca, devrimci sendika çalışmalarını daha da genişletmek ve militanlar yetiştirmek üzere çeşitli illerde temsilcilikler ihdas etmeyi de kararlaştırmıştır.

İÜTB Kongresi

Üç yıldan beri çeşitli oyunlarla kongresi açılmıyan İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği (İ.Ü.T.B.)'nin kongre çalışmalarına 13 Eylül 1969 günü sekiz fakülteden 168 delegenin katılmasıyla başlanmıştır.

Kongre başkanlığı seçiminden önce, kapkaççı sahte kongrelerle başa gelmiş bulunan sağcı fakülte delegasyonlarının «İktisat Fakültesi'nin açık seçimlerine valilik tarafından sirküler verilmediği» savıyla itirazları sözkonusu olmuşsa da, bu sözde öğrenci temsilcileri, kendi sahtekarlıklarının ortaya çıkmaması için daha sonra bu teşebbüsten vazgeçmişlerdir.

Kongre başkanlığı için yapılan oylamada devrimcilerin adayı İktisat Fakültesi delegesi Nuri Ertuğ 89 oyla kazandıktan sonra kongre çalışmalarına geçilmiştir. Açılış sırasında devrimcilerin kontrolü dışında bırakılmak istenen çalışmalar ilerledikçe, açık seçim yapmış olan dört fakülte cemiyetine tam olarak hakim olan devrimciler giderek kongreyi denetimleri altına almışlardır.

Kongre divan başkanlığı bu arada yayınladığı bildiride şöyle demiştir:

«İÜTB, yani seni temsil etmek durumunda olan örgütünün 18. genel çalışmaları başladı.

Örgütler sadece yönetim kurullarından ibaret değildir. Örgütler kendilerinin varlık sebebi olan üyeleriyle yaşarlar.

«İÜTB, İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin en üst örgütüdür. YANİ SENİN GERÇEK ÖRGÜTÜNDÜR.

«Şimdiye kadar yürüttüğün soylu kavganda, DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE'yi gerçekleştirme kavgasında seninle beraber olması gereken örgütünü denetlemek durumundasın.

«Onu denetlemek, çalışmalarını izlemek ve soylu kavganı bu örgütün çatısı altında yürütmek senin en tabii hakkındır.

«O halde sana bir görev düşmektedir. ÖRGÜT SENİN ÖRGÜTÜNDÜR.

«KONGRE senin örgütünün KONGRESİDİR. KONGREYİ İZLE. KONGREYİ DENETLE.

«Yaşasın DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE KAVGACILARI.

«Yaşasın SENİN GERÇEK ÖRGÜTÜN.

«Yaşasın DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE.»

Bu gelişim sağcı grupları kongre salonu dışında çalışmalara yöneltmiştir. Sağcı başkan adaylarından Nurettin İspir kongreyi bırakarak Ankara'ya gitmiş ve AP'nin gençlik sorunlarıyla ilgilenen kişileriyle görüşmeler yapmıştır. Sağcı grupların kongre salonunu bir anda terketmeleri kongre çalışmalarını büyük bir sessizliğe yöneltirken, hesap verme durumunda olan eski başkan Ufuk Şehri'yi de devrimci delegelere yakınlık göstermek zorunda bırakmıştır.

Ufuk Şehri faaliyet raporunu okurken bugüne kadar sürdürdüğü çizginin ilerisinde bir konuşma yapmış ve devrimci öğrencilerle Türkiye'nin sorunlarının çözülmesinde aynı şeyleri düşündüğünü söylemiştir. Yalnız bazı ufak noktalarda ayrılıkları olduğunu belirten Şehri, özde yer alması lazım gelen çözüme ekonomik açıdan bakmak gerekliliğindeki bilgisizliğini de ortaya koymaktan geri durmamıştır. Üç yıldır kongreyi açmamasının gerekçesini ise **«düzenin icabı»** olarak nitelendirmiştir.

Kongre sırasında kurulan bütün komisyonlarda devrimciler büyük bir üstünlük göstermişlerdir. Bu komisyonlardan hesap tetkik komisyonunun sürdürdüğü çalışmalara göre, Şehri'nin 100 bin liralık bir açık verdiği söylenmektedir.

Kongre sırasında devrimci gruplar aleyhine yapılan en önemli yanlış, üniversitenin gerici armatör dekanı Orhan Aldıkaçtı'nın otomobilini yakma teşebbüsü olmuştur. Bu olaydan sonra Atilla Çoşkun, Rahmi Aydın ve Mustafa Zülkadiroğlu isimli üç öğrenci polis tarafından olayla ilgileri düşünülmeden hemen nezarete alınmışlardır.

Ferruh Doğan

DEVLET DEMEK BEN DEMEK

DEVLETÇİLİK...

Bayar, Anayasa ve Ordu Meselesi

İdris KÜÇÜKÖMER

C. Bayar geçen hafta sözünü ettiğimiz yazısında, kendilerine karşı düşmüş ve devlete ortak olmuş iki grubu ortaya koymaktadır: Ordu ve aydın. Bunların yerini: a) Osmanlı politik yapısında, b) 1924 Anayasasında, c) 1961 Anayasasında belirtmektedir. DP Lideri doğru gözüken birçok hususu kendi açılarından açıklamaktadır. Her ne kadar C. Bayar **«DP'nin savunmasını yapmıyorum,»** diyorsa da, gerçekte bu açıklamanın birbiri içinde iki özelliği vardır. Biri, 1969 Türkiye'sinin politik koşulları ve bilgileri içinde DP geçmişinin yeniden değerlendirilmesidir. İkincisi bu değerlendirmeye dayanarak, DP'nin savunulmasıdır. Yalnız bu işi yaparken, Türkiye toplum düzeni sanki statik imiş gibi alınmakta, özellikle ekonomideki gelişme süreci hesaba katılmamaktadır. C. Bayar eğer üretim güçlerinin Türkiye'deki gelişme sürecini ve bu arada gelişme ile insanlar arasındaki iç ve dış ilişkileri dikkate alarak analizini yürütebilse idi, gerçeğe yaklaşma olanağını daha da artırabilirdi. Çünkü, üretim güçlerinin gelişmesi ile politik yapı arasındaki bağlantıları, karşılıklı ilişkileri açıklamak, gerçeğe inmek için kaçınılmazdı. Bu yapılmayınca a'aliz eksik, bir bakıma soyut kalır. Nitekim Bayar bunu yapmadığı için gerçeği kısmen açıklamış olmaktadır. Bu sebeple bizim eleştirimiz, söz konusu ettiğimiz bağlantı açısından olacaktır. Bununla beraber Bayar'ın yazısı, tekrar edelim, son derece ilginçtir.

C. Bayar, **«fiili durum»** dediği 27 Mayıs hareketinde, **«Demokrat Partiye karşı düşmüş ve devlete ortak olmuş iki grup vardır»** der. Bunlar ordu ve aydın gruplarıdır. Ordu ve aydını şu kısımlara ayırmaktadır:

«Anayasanın karakterine bakarak bu yeni ortakları ORDU ve AYDIN diye niteleyebiliriz. Ordu, Milli Güvenlik Kurulu ile; Aydın, Anayasa Mahkemesi, Üniversite, TRT, Planlama ve hatta Senato'nun seçim dışı gelen üyeleriyle devlet ortaklığına girmektedir. Bu ise bir bakıma bin yıllık devlet yönetimi geleneğimize de uygundur, denilebilir.»

Bu yazıda Devlet yönetimine halkın yanında ortak olan ordu'nun yeri üzerinde Bayar açısından duracağız. Gelecek yazıda Üniversite meselesini ele alacağız.

C. Bayar, politik meseleyi Osmanlılar dönemi için şöyle ortaya koymaktadır:

«Mademki 1961 Anayasası, Devletin bin yıllık geleneğine uygun görülebilen bir düzen getirmiştir, nasıl oluyor da on yıllık iktidarımız zamanında bu müesseseleri içine alacak bir anayasaya karşı çıktınız? Cevap vereyim: Ben, Adnan Menderes ve öteki arkadaşlarımız, Osmanlı'daki Saray, Medrese ve Ordu üçlüsünün, Devleti şeklen yönetir göründüğüne, gerçekte Ordu ve Medresenin, tabandan gelen yönetimin temsilcileri olduğuna inanıyoruz. Ne Yeniçeri, ne onun yerine gelen Nizam-ı Cedit, Sekban-ı Cedid ve Osmanlı Ordusu, bir sınıf ordusu değildi. Medrese de bir sınıfın elinde tekelleşmemişti. Çünkü Türk toplumunda batı anlamıyla sınıf yoktur. Ordu ve Medrese, halkın içinden gelen, bilgiye ve savaşa elverişli kimseler topluluğudur. Ordu ve Medrese, biat etmeden bir padişah tahta çıkamayacağına göre, bunlar bir çeşit 'Müntehib-i Saniler', ikinci seçicilerdir.

«Atatürk, bu temel gerçeği görmüş ve 924 Anayasasını bu gerçeğin tefekkürü üstüne oturtmuştur. Yani Ordu'yu ve Aydın'ı Devlet ortaklığından çıkarmış, bu görevi Halk Tefekkürünün mümessilleri sayılabilecek 'müntehib-i saniler'e, ikinci seçicilere kaydırmıştır. Atatürk Anayasasının en derin özelliği budur!.. Saray'ın kanun yapma ve yürütme yetkisini Büyük Millet Meclisine vermiş, Ordu'nun ve Medrese'nin denetim gücünü seçim mekanizmasına bağlayarak ikinci seçicilere kaydırmış, böylece Devleti, en kısa yoldan halka götürmüştür.

«Halk tefekkürüne aracısız dayanan yönetim biçimi, bugün de bütün insanların varmak istediği merhaledir. Batı toplumları, sınıflara dayanan bünyelerinin icabı olarak henüz buna ulaşamamışlardır... Biz, bu noktaya devrim yolu ile gelmiş bulunuyorduk.

«Bizim görüşümüz budur! Yani, Devlet ağacını 'kayıtsız şartsız milletin hakimiyeti' ile aşılayan ve bu hakimiyetin kullanılmasını, Türkiye Büyük Millet Meclisine veren Atatürk'tür».

Ve Bayar DP'nin tahkikat komisyonunun, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğunu kabul etmiş 1924 Anayasası içinde kurulmuş olduğunu varsaymaktadır. Oysa, meclisin azınlık kanadı, komisyonu ve yetkilerini **«Anayasa ihlali»** olarak değerlendirmişti. Bunun üzerine:

«Bilfiil yönetim dışında, fakat bilkuvve yönetim içinde bulunan üniversite ve ordu güçleri derhal harekete geçmiştir. Bu güçlerin, 1924 Anayasasıyla yönetim ortaklığından çıkarılması sırasında, Atatürk'ün şahsına duyulan büyük güven sebebiyle buna itiraz etmedikleri, yönetim haklarını tekrar ele geçirmek çabasına girmedikleri, fakat sosyal bir miras olarak haklarını nefislerinde muhafaza ettikleri açıkça görülüyor.»

ŞİMDİ bunları eleştirelim:

a) Önce Osmanlılarda egemenliğin saray, ordu, medrese arasında bölüşülür gözüktüğüne katılmamak mümkün değil. Burada medrese ile ulema ve öğrencileri kastediliyor olmalıdır. Fakat bu bölüşme aynı zamanda hiyerarşik bir niteliktedir. Bunlar egemenliğin hiyerarşi içinde ortaklarıdır. Sarayın kapusu kullarıdır. Osmanlı sarayından birine biat etmek zorundadır. Bu bakımdan ikinci seçmen gibi görülmezler. Belki, Birinci Millet Meclisi seçimini hariç tutarsak, sonraki seçimlerin Ankara yada C.H. Fırkası yöneticilerince yukarıdan belirtilmeleri ile bir benzerlikleri bulunur. Yoksa bu tarz seçimi halk egemenliğini sağlayabilir bir mekanizma olarak göremeyiz.

b) Osmanlı Ordusu içinde yeniçeriler, Onyedinci Yüzyıldan beri esnaflaşmıştı. O zaman sanayi gelişmemiş yada önemsiz kaldığından sanayici değil de esnaf haline gelmeleri, mevcut ticaretten haraç almaları kendilerine açık bir yoldu. Bu niteliğin kazanılması ile yeniçeri - esnaf - ulema cephesi saraya ve onun yönetici kullarına karşı çıkabilmişti.

c) Yeniçeri - esnaf - ulema cephesine, yenilik, ıslahat adı altında sınıfsız **«devleti kurtarma»** çabaları karşı düşmüştür. Bu karşı düşüşün birbiriyle ilişkili iki görüntüsü vardır. Biri ideolojik görüntü, ki islam ideolojisine göre yenilik gavurlaşma sayıldı. Bunun bağlandığı ikincisi, ekonomik statülerin, çıkarların yeniliklerle çelişmesidir. Bu bakımdan, yeniçeri - esnaf - ulema cephesi (ki bu islamcı cephenin çekirdeğidir) saraya ve onun yönetici bürokrat liderler kliğine karşı düşmüştü. Yeniçerilik kaldırılınca, militer - bürokratik mekanizma bütünleşti. Bu bütünleşme bugüne kadar ana hatlarıyla süregeldi.

d) Mustafa Kemal Osmanlıların son döneminde, zabitlerin birbirine karşı kavgacı iki gruba ayrıldığını görmüştü. İttihatçılar bir ara diğer bir zabit grubu olan **«Halaskar Gaziler»** tarafından iktidardan düşürülmüştü ve suikastler olmuştu. Bunun gibi olayları gözlemiş olan Mustafa Kemal Osmanlıdan gelen militer - bürokratik devlet yönetimini 1924 Anayasası ile ikinci seçicilere kaydırmamıştır. Militer - bürokratik yönetimin ordu ve medrese kanadını emri kumanda hiyerarşisinde arkasına almıştır. Muzaffer olduğu için de bu hiyerarşiyi zaferden sonra kolayca kurabilmiştir. Eğitim, bir yabancılaşma olarak, halka islami ideolojiden de daha mistik gelen batılaşma ideolojisi içinde koşullanmıştır. Bu ideoloji ile halk tefekkürü arasında bağlantı değil, kesiklik vardır. Bunu bugün çok açık olarak anlıyoruz.

Kısaca, 1924 Anayasası ile, Osmanlı Sarayı bir tarafa itilmiş olarak, bürokratik - militer mekanizma hiyerarşik düzenini tam bulmuştur. Bu mekanizma ile gerçek bir devrim olabileceğini gerçek solcular bugün düşünemez artık. Bu politik gücün önemini inkar anlamına gelmez elbette. Nitekim bugünün CHP'si de bu gerçeği görmüş, bunu itiraf etmiştir. CHP, henüz kendisi için var olan ve **«kendisi için mücadele eden»** sınıfların yeterince yokluğunda sadece halk denilen kitleler ile işaret ettiğimiz bürokratik (sivil - asker) aydın arasındaki çelişkiyi açıkça kabul etmektedir. Ve CHP liderleri ve organı Ulus Gazetesi'nde yazı yazanlar halksız, sınıfsız devrimin olamıyacağını da 1969'da kabul etmektedirler.

e) **«Liberal Devlet»** teorisinden gelen, doğal hukuk doktrininden gelen azınlık hakları, tarihi gelişim süreci içinde, özellikle, burjuvalar için istenen haklar olmuştur. Kısaca burjuva ideolojisi içinde bir bölüm olmuştur. Bu azınlık hakları, serbest ticaret ve burjuvaların mallarına mutlak monarşik krallar ve hâlâ dişli kalmış feodal bazı lordlar tarafından el konmamasını sağlayacak ve böylece sermaye birikimini kolaylaştıracak haklardı. J. Locke'da tepe noktasında gördüğümüz mülkiyet hakkı, bu burjuva azınlık haklarının özetidir.

DEMEK ki,

a) Batıda burjuva ile birlikte gelen yeni üretim ilişkilerine dayanan mülkiyet ilişkilerinin, düzenin, azınlık haklarının kaynağı, sermaye birikimidir.

b) Oysa bizde, 1924 Anayasasında, **«hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir,»** ilkesine rağmen, muzaffer M. Kemal, bürokratik - militer mekanizmanın lideri idi. O zamanki üretim güçleri seviyesinde M. Kemal ve arkadaşları, kanun koyucu olarak kendilerini azınlık haline düştüklerinde koruyacak, C. Bayar'ın **«Batıda örnekleri olduğu gibi muhtar kuruluşlara»** ihtiyaç duyamazdı. Bürokrasi ideolojisi ile ayan kalıntıları, eşrafın çıkarları büyük ölçüde çatışmıyordu. Eşraf büyük ölçüde C. H. Fırkası içinde idi. Halka karşı çıkarlarını, üstteki bürokratik çıkarlarla onun hiyerarşisine dayanarak savunuyordu.

c) **Ne zaman ki devletçilik ve harp içindeki enflasyonla birlikte ilkel birikim gelişti. Bu birikimin, daha da gelişmek için, kendi yollarını aç-**

ması, temizlemesi gerekiyordu. Kendisinin büyümesine yardım eden bürokratik mekanizma ile artık çatışır hale gelmişti. Bilindiği gibi, DP, bu birikimin partisi olacak ve bürokrat - militer mekanizmanın tarihi olarak karşısına düşmüş, eski reayadan gelen halk kitlelerini, onların islami ideolojisini de kullanacaktı. Demek ki, DP, iki yere dayanacaktı. Biri yeni sermaye çevreleri, diğeri islami cephe. Bu gelişme, özellikle İkinci Dünya Savaşı sonunda tekelci kapitalizmin gelişme çizgisine tam uygun bir biçimde olacaktı. CHP, **«devletçiliği de tenkid ederek»** aynı yola saparken bu hususta yaya kalacaktı.

DP, 1950'nin 14 Mayıs'ında seçimi kazanınca, devletin hükümetini kurmak anlamında bir iktidar oldu. *Ve dayandığı iki ayağı dikkate alan* DP, CHP'ye göre **«sol»** bir parti idi. DP hükümeti yada idaresi, kaçınılmaz olarak tarihi bürokratik - militer mekanizma ile çatışacaktı. DP hareketini, sermaye birikiminin Türkiye'de izlediği seyirden ayıramayız. C. Bayar da ayırmamaya çalışırsa, gerçeğe yaklaşacaktır. İşte bu noktada Osmanlı ve Türkiye üretim biçiminin Batı üretim biçimleri gelişmesine ters düştüğü bir noktayı çok açık olarak görüyoruz. Nitekim:

d) Yukarıda işaret ettik ki, Batı'da azınlık hakları, burjuvalar tarafından kendi ideolojileri içinde istenmiş ve geliştirilmiştir. Ve giderek, işçi sınıfı ortaya politik bir güç olarak çıkınca, verilen mücadelelerle, C. Bayar'ın değindiği ve bizde 1961 Anayasası'nda yer alan diğer denge kurumları doğmuştu. Şaşırtıcı olan odur ki, bizde durum tamamen tersinedir. 1950-60 arasında azınlık haklarını garantilemek üzere teklif edilen tedbirler, gelişen burjuvaların azınlık hakları olarak istedikleri tedbirler değildir. Onların, genel olarak DP'den şikayeti yoktur. Onların ideolojisi, Tanzimat ricalinden beri meşrutiyet ve Halk Fırkası ricali bürokratlarca sağlanmış gözüküyordu. 1950-60 arasında azınlık haklarını isteyen bürokratik - militer mekanizmayı büyük ölçüde temsil eden CHP idi, İşte bizde tarih bu noktada da Batı'ya göre terstir. Türkiye'nin klasik Batıcı anayasa uzmanları, bu noktalara eğilmeli ve Batılı uzmanların etkilerinden çıkmalıdırlar. Tıpkı, marksistlerin başka gerçek koşullara ait bazı şemaları kullanmamaları gerektiği gibi! Bu dönemde, büyük ölçüde horlanan bürokrasiye ait bazı çevrelerdi. Ve bu arada bürokratik - militer çevrelerin ekonomik çıkarları, özellikle M. Kemal dönemine göre büyük ölçüde daralmıştı. Denilebilir ki, bu gruplarda sadece nisbi değil, mutlak fakirleşme görülmüştür.

DEMEK ki, azınlık hakları, sermayeye karşı bürokrasinin kendini savunma hakları olarak teklif edilmiştir. Bu hususta işçi sınıfının 1950 - 60 arasında anlamlı bir rolü olmamıştır; mevcut koşullarda olamazdı da... Fakat, bürokrasinin özellikle militer kanadı, 27 Mayıs'tan sonra sermaye (iç ve dış) ile anlaşmaya itilmiştir. Bu grup, *mutlak ve nisbi fakirleşmeden* kurtulmanın yolunu bulmuştur. Bunu, Ordu Yardımlaşma Kurumu yada subay holdingi ile sağlamak istemektedir. (ANT, Sayı: 136) Bu yoldan, Osmanlı'da yeniçerinin esnaflaşmasının 1960'lardaki benzerini, subayların her yıl büyüyerek devleşen kapitalist sanayici kurumu ile görüyoruz.

C. Bayar, 1961 Anayasası'nda bürokratik güçlerin ilave haklar elde etmelerini, bu yoldan halk *egemenliğine ortak oluşlarını*, 1924 Anayasası'na göre Osmanlı'ya geri dönüş olarak kabul etmektedir. Bir bakıma, bu iddiaya katılmamak güçtür. Bize göre de, 1961 Anayasası, bürokrasiyi güçlendirmiştir. Bürokrasiyi güçlendirme, politik yabancılaşmayı artırmaktadır. Kanaatimize göre, 1961 Anayasası sosyal adaletçi denge kurucu bir anayasa olarak uygulandığında, gelişme daha da yavaşlayacaktır. Bürokrasinin güçlenmesi, DP'nin ve AP'nin izlediği kapitalist gelişme sürecine bir almaşık (alternatif) değildir. Aksine, onu yavaşlatıcı, engelleyicidir. Bunun içindir ki, emperyalist koşullar altında geliştirilmek istenen üretim güçleri gelişmesi yavaşlayınca, bu defa düzeni yamama, ıslah etme çareleri Batı ideolojisi içinde daha bilinçli olanların elbirliğiyle aranmaktadır. İşte koalisyon ve af meseleleri bundan doğmaktadır.

Üretim güçlerinin yeterince gelişememesiyle, diğer bir hareket de uç vermiştir. Bu da, gelişme alanları büyük şehir işadamlarına göre daha da daralan Anadolu esnaf ve sanayicilerinin islami cephe içinde, şehir işadamlarıyla çelişkisini ortaya koymasıdır. Birbirine kişi olarak yakın olmasalar da, Erbakan - Bilgiç grupları bu hareketi temsil etmek istemektedirler.

Bürokratik mekanizma, 1961 Anayasası ile güçlendirilmiş olmakla beraber, kapitalist yolda gelişim süreci içinde büyük ölçüde kapitalistlerle tamamlaşmaya *yöneltilmiştir*. Bu tamamlaşmaya bürokraside bir karşı çıkma görülmemektedir. (C. Madanoğlu hariç.) İşte bu arada, af meselesine ordu karşı çıkmış değildir. Bu, yukarı seviyede kişisel iktidar oyunundan ibaret gözükmektedir. Ayrıca, romantik bazı bürokratlar, affa karşı olarak kullanılmışlardır. Onun içindir ki, C. Bayar, gayet anlamlı olarak **«ordunun affa karşı olduğunu sanmıyorum.»** diyebilmiştir.

SERAMİK İŞÇİLERİ DİRENİYOR!

Seramik işçilerinin mitiginde konuşan Serçip İş Sendikası eğitim uzmanı Ruhi Göbüt (yukarıda) ve direnişe katılan kadın işçilerden Hale Erencan mitingte konuşuyor (sağda)

Türkiyede uyutulmak istenen işçi sınıfı birşeyin farkına vardı. O da Toplu İş Sözleşmeleri nın kendilerini kurtarmadığıdır. Ve bu günkü kanunların ışığı altında, sendikaların kendilerini gereği kadar savunamıyacaklarını da öğrenmiş oldular dolayısıyle.

Demir Döküm Işgalınden sonra, Yarımca Seramik Fabrikasının 1200 işçisi 8.9.1969 Pazartesi sabahı, işbaşı yapmıyarak fiili direnişe başlamıştı. Ayni gün bir saat sonra, İzmitte 118 Rabak İşçisi de işbaşı yapmamış, ve haksız yere işten atılmak istenen üç arkadaşları işe alınmazsa, direnişe devam edeceklerini bir bildiri ile açıklamışlardı.

Direnişin ikinci haftasında 17.9.1969 Çarşamba günü İzmitte yürüyüş ve arkasından da miting vardı.

Çarşamba günü saat 3'te başlayan yürüyüş, miting meydanına gelindiğinde 5 Bin işçiyi bulmuştu. 100'den fazla pankartın üstünde «Fabrika işçinin - Toprak Köylünün - Demokratik Direnme Hakkımızdır - Bizim paralarımızla kurulan bizim fabrikamızda Köle Muamelesi görüyoruz - Patronlar dize gelene kadar Direneceğiz» sözleri dikkati çekiyordu.

Mitingte 15'e yakın İşçi konuştu.

Seramikte çalışan 300 kadın işçi adına söz alan Hale ERENCAN.

«Asgari ücretleri ödemeyen işveren, kadınlara köle muamelesi yapmaktadır. Erkekler 195 kuruş saat ücreti ile işbaşı yaparken, bizler 175 kuruş saat ücretine çalışıyoruz. Viziteye çıkan bayan arkadaşları önce ustabaşları muayene etmektedir. Kadınlarla erkeklerin eşitliği sağlanıncaya kadar direnmeye devam edeceğiz» diyordu.

Hiçbir sebep gösterilmeksizin iş akti feshedilen Hasan ÇEVİK, «Ben kendim için, değil bütün işçi kardeşlerimin iş güvenliği sağlanıncaya kadar direnmeye devam edeceğim. Sümerbank Fabrikası Müdürü Seramik Fabrikasını Adalet Partisinin Çiftliği haline getirmiştir» dedikten sonra, «bu seçimde karşımıza çıkmasınlar, oy vermeyeceğiz» demiştir.

Mitingin en ilginç yönü, Kocaeli Bölgesinde bu güne kadar her mitingte profesyonel sendikacılar konuşurdu. Ama bu mitingte 3 profesyonel sendikacıya karşı, 15 erkek kadın işçi kendi dertlerini kendileri dile getiriyordu.

Ayrıca mitingte konuşan DİSK'e bağlı işyerlerinin sendika temsilcileri, sempati boykotları yapacaklarını ve bu direnişleri desteklediklerini açıklamışlardır.

Miting, İstiklal Marşından sonra, Dağ başını duman almış marşı ile bitmiş, direnişin devam edeceği 5 bin işçi tarafından andiçilerek hepbir ağızdan haykırılmıştır.

Mitingte Seramik ve Rabak fabrikası işçileri olarak ayrıca bir de bildiri dağıtmıştık

«Açlık, susuzluk, uykusuzluk ve patronların tehdidi bizleri yo*lumuzdan döndüremez. Biz.* asgari ücretlerimizi alacağız. İş güvenliğini kendi ellerimizle sağlayacağız. Kadın işçi kardeşlerimize yapılan alçakça baskılara son vereceğiz. Ve haklarımızı alana kadar direneceğiz.

«Bizler yedi gündür direnen 1200 Seramik İşçisiyiz.

«Yedi gündür, güneşin altında, aç, susuz, uykusuz, direniyoruz. Öyle azmettik ve yemin ettikki, eğer haklarımız verilmezse daha yetmiş sene direneceğiz. Bizi bu haklı kavgamızdan hiçbir güç, geri döndüremez. Çünki; haklıyız ve haklarımızı mutlaka alacağız.

«*Bizler* diyoruz *ki*: Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğunu kimse inkar edemez. Ve hukuk devleti olan bir memlekette, Devletin çıkardığı kanunları önce Devlet Müesseseleri uygular. Yarımca Seramik Fabrikası Sümerbank'a bağlı bir devlet müessesesi olduğu halde; **asgari ücreti neden uygulamaz?** Biz biliyoruzki, en çok vergiyi biz işçiler veriyoruz. Ve Devlet Fabrikaları bizlerin parası ile kuruluyor. O halde, biz kendi fabrikamızda neden **Köle muamelesi görüyoruz?** Biz insan değilmiyiz?

«İsteklerimiz Çok Değildir ve 5 Maddeden ibarettir:

1 — Bizlerin hakkını arayan ve Serçip - İş Sendikasının İşyeri Baş Temsilcisi olan Hasan ÇEVİK'in çıkışının durdurulması ve kartını basarak işe iadesi,
2 — **Asgari Ücretlerin Tatbik Edilmesi,**
3 — Sendika özgürlüğünün tanınması. Bizim adımıza işverenlerle yapılacak görüşmede, sarı sendika, Çimse - İş yerine, bizim haklarımızı *savunan Serçip - İş Sendikasının* protokol imzalaması,
4 — Ayda eline 400 Lira geçen biz Seramik İşçisi, fabrikaya gidip gelmek için günde 2 lira yol parası veriyoruz. Yol paralarımızın verilmesi veya vasıta temin edilmesi,
5 — Kadın işçi kardeşlerimize yapılan alçakça baskılara son verilmesi, kadın işçi kardeşlerimizin bizler gibi ayni haklara sahip olması, yani onların da insan olduğunun işveren tarafından kabul edilmesi.

«Sizlerden cevap istiyoruz Kocaeli işçisi. Biz isteklerimizi *yukarıda sıraladık*, eğer haksızsak, haksız deyin. Yok eğer haklı isek, siz işçi kardeşlerimizin bizleri desteklemesi gerekir.

«Ayrıca bir durumu belirtmeyi gerekli bulduk:

«Bizim direnişimiz kanunsuz değildir. Biz bu direnme hakkını anayasamızdan aldık. Anayasamızın 28'nci maddesi; «Herkes, önceden izin almaksızın, silahsız ve saldırısız, **toplanma ve gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahiptir..»** der. Bizler seramik işçileri olarak, anayasamızın bizlere tanımış olduğu hakkı kullanıyoruz.

«Kardeşler:

«Bizim bu haklı direnişimiz, Türkiyede hakları gasp edilen Türk İşçisinin Demokratik Direnişidir. Kanımızın son damlasına kadar direnmek için kararlıyız. Haklıyız, Hakkımızı Alacağız, İnsan Hakları için Direneceğiz.» **Direnmek için ANT İÇTİK!..**

«Kahrolsun işçi ezen patronlar!

«Kahrolsun Patron uşakları!»

Kavuk ırgat Mehmet'le. Göbelye köyünden sosyalist genç

Türkiye'nin tek sosyalist örgütü Türkiye İşçi Partisi'nde yöne klik, kazanma şansı yüksek olan illerin başına kontenjan adayı o rak emekçi olmayan kendi adamlarını getirmiş ve bu tutum sos listler arasında geniş tepki yaratmıştır. Bununla beraber, konten ların kullanılmadığı birçok illerde önseçimle liste başlarını eme adaylar tutmuşlardır. Bunlar içerisinde işçi, köylü, küçük esnaf zanaatkârlar vardır. Bu illerde milletvekili çıkarma şansı, konten kullanılan illere göre pek yüksek olmamakla beraber, kendi sın rının mücadelesini yapan emekçi adaylar, seçilme şansı olsun ol sın, parlamentoya girmek ve emekçinin kavgasını vermek üzere

Köylü Lider: "Kalkın Mecli

İnsanca bir şey
İnanılacak bir şey
Namuslu zihinlerin balı
Helal süt emmiş insanların anıtı
Dünyanın övüncü
Halkların yüz akı
Bilimlerin zaferi
Sanatların amacı
Gök mavisi bir şey
Nar tanesi bir şey
Ve bir ateş
Halkın ısındığı
Sıcak canlı
Hiç sönmeyecek bir ateş
Budur Anadolumun diyemediği
Ağu olur yediklerimiz
Kefen olur giydiklerimiz
Gün gün işliyor yaram
Ne yaman zor imiş toprağı
Ve halkı sevmek
Bunu bildim duramam
Kalk gidelim...

Sureyya berfe

MUŞKÜRE, üzümüyle meşhur bir köymüş o günlerde. Vurkırı çok olurmuş. Yan baktı derler vururlarmış. Demokrat - Halk derler biribirlerine girerlermiş. Başaran damdan çıkıp gelmiş. «**Şair Baba**»nın yanından çıkıp gelmiş. Ve böylece sosyalist fikirler girmiş köye. Gençler çeşitli köy evlerinde toplanıp konuşmaya başlamışlar. Başaran «**Şair Baba**»nın şiirlerini okumuş gençlere. «**Toprağı, Türkiye köylüsünü, ağaları, tefecileri, çalışıp hakedeni, çalıp çırpanları anlatmış.**» Bunları dinleyen, dinleyip dinleyip anlatan gençlerden biri de 1931 doğumlu Fevzi Kavuk'muş.

Sonra bu gençler «**okumak**» der olmuşlar. «**Birleşip bir şeyler yapabilmek**» der olmuşlar. 1956 yılında köyde «**Gençlik Kulübünü**» kurmuşlar. Top peşinde koşmak için değil, kitap almaya para toplaştırmak, köye su getirmek, eksik gedik gördüklerini tamamlamak için birlik kurmuşlar.

27 Mayıs sonrası bu gençlerden Fevzi Kavuk köy muhtarlığına getirilmiş. Babası ve babasının yaşıtlarından utanarak muhtarlığa başlıyan Kavuk, alt uçtaki, üst uçtaki bütün köylüleri imeceye sokarak herkesi bir tutarak birden sevilmiş, beğenilmiş. Dokuz yıldır muhtar seçimlerinde Fevzi Kavuk tek isim olmuş köyde.

1963 yılında Türkiye İşçi Partisi'ne giren köyün gençlik kulübü üyeleri, Başaran'la birlikte partinin Orhangazi, İznik ve Gemlik ilçelerini kurmuşlar. Yörenin bütün sorunlarıyla ilgilenmişler. Tütün, zeytin, meyve meselelerini öğrenip bütün çevrelerinde konuşarak, doğruları öğrenerek anlatmaya başlamışlar. Ve bu konuşmalarında hep sosyalist olduklarını, İşçi Partili olduklarını çekinmesiz açıklamışlar. Durmamacasına anlatmışlar. Yörelerindeki köylerin hepsinde birer ikişer ülke sorunlarını bilen anlatan sosyalistler yetiştirmeye başlamışlar.

Şimdi Fevzi Kavuk Bursa ilinde Türkiye İşçi Partisi listesinin bir numaralı adayı. Üniversiteli gençlerle kendi köylülerini birlikte gruplandırıp, Bursa ilinin bütün köylerini bir bir gezmekteler. Bir grup Bayırköy, Burcun, Yoğurtdere, Toprakocak, Kabaçınar, Menteşe ve Karacaali üzerinden giderken, bir başka grup Kurtul, Dürdane, Ovaakça ve Alaşar üzerinden giderek gerçekleri anlatmaktadır.

Ben, bu yazımda, Fevzi Kavuk'un grubuyla gezip gördüklerimi duyduklarımı, anlatılanları, köylülerin verdikleri cevapları aktaracağım.

— **Merhaba, ben Fevzi Kavuk, Müşküre köyü muhtarıyım dokuz senedir. Şimdi de Bursa'dan İşçi Partisinin miletvekili adayıyım. Bir numarada. Bunlar köylülerim. Bu da İstanbul'dan gazeteci arkadaş,** diye başlıyor Fevzi Kavuk söze. Geçen seçimde partisine hiç oy çıkmamış köylerde, sekiz - on çıkmışlarında, daha fazla çıkanlarında hepsinde güvenle başlıyor sözüne, ve yöresel dertlere, ülkesel gerçeklere rahatlıkla eğiliyor. Zeytin yetiştirmek, havanın yarın yağıp yağmayacağını bilmek kadar rahat yapıyor bu işi.

— **Buyrun, hoş geldiniz,** diyor köylüler, İşçi Partisi'ndeniz dememizi yadırgamadan, biraz da ilgiyle neler söyleyeceklerimize dikkat ederek. Yer yer sorularında şüphe var. Yer yer çekini. Ama çoğunca anlatılanlara katılıyorlar. Hem de tasdik ederek değil, yeni örnekler vererek.

—**... Üzüm yetiştiririz, kötü demez yerler. Domates, biber, tahıl yetiştiririz haldır huldur yerler. Domatesin, patlıcanın, üzümün en iyisini bizim ürettiğimizi kabul ederler. Şehirlerde kocaman kocaman binaların işçiliğini bize bırakırlar. İçine girer rahat rahat otururlar. Şöförlük öğrenenimizin arabasına binerler. Ama devleti idare etmeğe gelince bizi bir kenarda bırakırlar. Aklınız ermez derler. Neden aklımız ermesin onlar kadar bizim de erer.**

— Ermeğe erer de kanun filan hazırlamak zor. Okumuş olmak lazım.

— **Önce kanun hazırlamak ne onu bilelim. Kanun hazırlamak yapılacak işler için yazılı gerçekleri tesbit etmek, devleti ona göre idare etmek demek. Bu kanunların çoğu bu işlerle görevli memurlar tarafından yapılır. Meclise getirilir. Milletvekillerine okunur. Onlar üç düğmeden birine basarlar. Şimdi sen milletvekili olsan, iki kanun getirseler senin önüne, birinde toplanan paranın sussuz, elektriksiz köylere harcanacağını söylese, birinde de paranla dış ülkelerden kolonya, allık pudra getirilmesinden söz etse, bunlardan hangisi için kabul düğmesine basacağımızı gayet iyi bilirsin?**

— Bilirim tabii, herkes bilir bunu. Bizim köye birşey yapmadıklarını. Okulu bile biz kendimiz taş taşıyıp yaptık. Bana Seymen Köyünün çoban Selimi derler elli senedir. Biz, yaparız başkası yer. Ben bunu bilir bunu söylerim. Kimi deli der, kimi doğru der. Köylüye köylüden başkası yar olmaz. Bizim akarımızı, kokarımızı biz biliriz. Şehirli başka, biz başka.

— **Amca tabii öyledir. Nasrettin hocanın bir fıkrası var, bilirsiniz. Hoca damdan düşmüş biri o yana çeker, biri bu yana çeker geçer dururlarmış. Hoca, bana bir damdan düşen çağırın demiş. Ne yapacaksın, demişler. Damdan düşenin halinden damdan düşen anlar, demiş. Bizimki de o hesap. Köylünün halinden köylü anlar. Onun için ben milletvekili adayı oldum.**

— İyi söylersin ya bize sizin partiyi hiç iyi anlatmadılar.

— **Tabii kötü anlatırlar. Benim gibi adamın liste başı olduğu partiyi, doğruyu söyleyenleri çıkarcılar iyi anlatırlar mı? Kürt Ali Çavuş'un hakkını kayıranlar, ağaların, tüccarların mebusluk ettiği partiler tabii bizi iyi anlatmazlar. Kara sürerler, vatanı sevmez derler, komünist derler. Beni buralarda tanırsınız. Ben mi daha fazla severim bu vatanı yoksa onların adayları mı, en iyisini siz bilirsiniz.**

— Biliriz. Biz de bu adaletin gidişini beğenmeyiz. Biz çile çeken insanlarız. Toprağa yalnayak basan insanlarız. Bizim kahrımızı kimse söylemez, kimse anlatmaz.

Sonra o yöreleri çok iyi bilen Kavuk sözünü yörenin dertlerine getiriyor rahatça. Tek tek özel dertleri üzerine konuşuyor köylülerin. Askerden oğullarının dönüp dönmemesinden, yeni davar alacak durumda olanların kredilerine kadar her konuyla ilgili sualler soruyor. Dört ilçenin tüm köylerinde tek tek bütün köylüleri tanıyor. Marmaracık Gölü'nün kurutulmasında dönen dolabı yaşıyan köylüler gibi biliyor. Ortak bir dertleri olarak tartışıyor.

— **... Ahmet Zogo, '36 dönümü malıı gaziden alıp parçalara ayırdıktan sonra bölüm bölüm hazine topraklarını tapucuyla anlaşıp elde etti. Göl kuruyunca da oralara el koymaya başladı. Siz sürünce, Fırıncı Faik'le birlik 26 kişiyi mahkemeye vermişlerdi. Sonra nasıl beş kişiye indirdiler.**

— Baktılar biz köycek işin peşine düştük. Ektiğimiz hükümet toprağını, kuruyan gölü ağaya kaptırmıyacağız. Hep birlik işi halledeceğiz. Bizi, böldüler. Beşine mahkeme tuttular. Biz kanmazdık bu işe ama, mal müdürüne inandık. Bize, toprağa girin, işleyin, dedi. Çalışma kontratını size veririm, dedi. Alacakken de çekip gitti. İşleri karıştırdı. O sıra da Ahmet Zogo elindeki toprağı sattı. Geri kalanını da hükümet göçmene verdim, dedi. Bizi açıkta bıraktı. Kimse arka çıkmadı.

— **Köylüye köylüden başkası arka çıkmaz. Onun için her yerde birleşip kendi kendimize arka çıkacağız. Su başına kendimiz geleceğiz.**

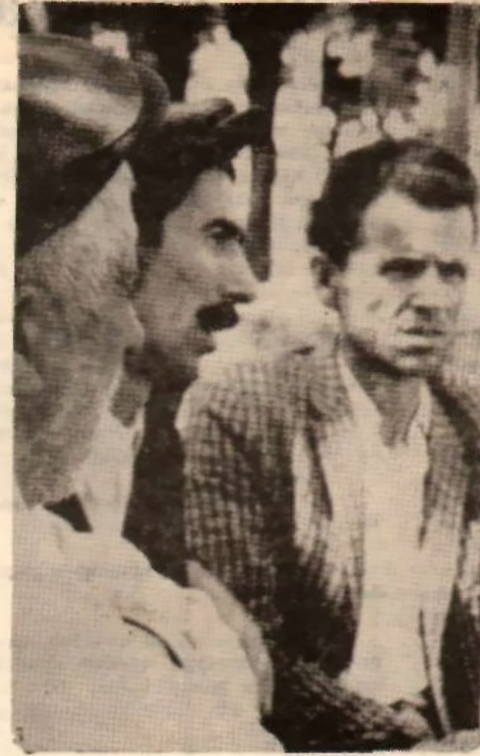
Köylüler çok iyi biliyorlar çektikleri çileleri. Anayasanın 12. maddesindeki eşitlik kavramını bilmiyorlar ama, hükümet kapısında, tapu memuru önünde hele hastanede, hele hastanede Ali Şirin'le, Hacı İzzet'le, Kürt Ali Çavuşla ve memurlarla nasıl farklı muamele gördüklerini, eşitsizliklerini çok iyi biliyorlar.

— Geçende bizim mühim bir hastalık vardı. Hanımı götürdük. Muhtardan ilmühaber çıkardık. Fakiriz, dedik. Herkes de bilir. Yatırdık. Her gidişte rüşvet verdik. Tavuk, mavuk ne varsa götürdük. Kapıcıdan doktora kadar herkese bişeyler verdik. En zıddıma giden de karanfil çiçeği almak oldu. Kapıcı ziyarette kapıdan sokmadı. Karşıki dükkandan iki karanfil almadan sokmam dedi. İkişer buçuk liradan iki karanfil alıp verdik. Öyle girdik.

ğun bir çalışmaya girmişlerdir. Bunlardan biri de, Bursa TIP birinci adayı, Müşküre Köyü muhtarı Fevzi Kavuk'tur. Köylü aday Fevzi Kavuk, partisine Bursa'da milletvekilliği kazandırmak ve sosyalist mücadeleyi ilinin en ücra köşelerine kadar ulaştırmak için köy köy dolaşmaktadır. Kavuk'un bu kampanyasında yüksek öğrenim gençliği de kendisini bütün imkanlarıyla desteklemektedir. Meclis'e gerçekten bir köylünün, bir köy temsilcisinin girmesi için yapılan bu mücadeleyi arkadaşımız Osman Saffet Arolat yakından izlemiş ve izlenimlerini ANT'a yazmıştır.

Osman S. AROLAT

...se Varaım"

Bütün köylerde dinledi, dinletti, hep ortak şeyler konuştu.

— O kapıcının çiçek sevgisinden ...lan değil. Rüşvet almanın bir yolu, ...iye başlayan Kavuk kendinden örneklerle bu dert kapılarını yaşamışlıkla ortaya koyduktan sonra çözüm yollarını anlatıyor. Başka dertlerle, sistemle, düzenle birleştiriyor. Köylüler arada inanamıyorlar.

— Bu temel böyle atılmış, değişmez.

— Doğru, gözümüzü açtık böyle gördük değişmez deyip duruyoruz. Değiştirelim diyelim. Değiştirelim. Bi gün radyoda bir milletvekili «cumhuriyetten bu yana benim köyüme çok ...az şey geldi» dedi. Bakan da şu geldi, bu geldi diye cevap verdi. Sonra ben, bizim Müşküre köyüne ne geldi diye bir hesap ettim. Benden önceki eski muhtarlara, ihtiyar heyetlerine danıştım sordum. Kalem kalem çıkardım bütün getirilenleri. 1927 yılında bizim köye bir ilkokul yapılmış, taşı... köylü çekmiş, yapımın işçiliyini köylü yapmış. En büyük devlet parası o okulun hocalarına ödenen maaşlar. Sonra yol için harcananlar filan hepsini hesapladık. 450 bin lira tuttu. Bir de bizim köyün devlete ödediği vergileri hesapladık. 2.5 milyon tuttu. Bizim iki milyon ne oldu diye araştırırken o yıl İstanbul adalarına yapılan 10 milyon liralık yatırımın haberi geldi aklıma. Bizim yakamızı bıraksalar, biz bu paralarla yararlı bi şeyler yaparız diye düşündüm. Bi kaç köy birleşip elektirik getirirdik, bel... kapısı rüşvetsiz hastane bile yapardık. Ama meselenin bu şekilde halledilmiyacağı da belliydi. Onun için su... başına köylüden adamların geçmesi gerekti. Milletvekilleri, yöneticiler ne kadar bizim aramızdan, köylülerden çıkarlarsa, bu işler kökünden bizden taraf hallolur. Bizim yarattıklarımız değerini bulur.

Milli gelirin bir ülkede yaratılan değerlerin tümü olduğunun anlatılmasına geçtiğinde, sanki o yöreler için yazılmış pratik bir ekonomi kitabını okuyor Fevzi Kavuk. Bunu aracıların, tefecilerin aldığı paya, kredi meselesine, kooperatiflerde dönen dolaplara bağlıyor.

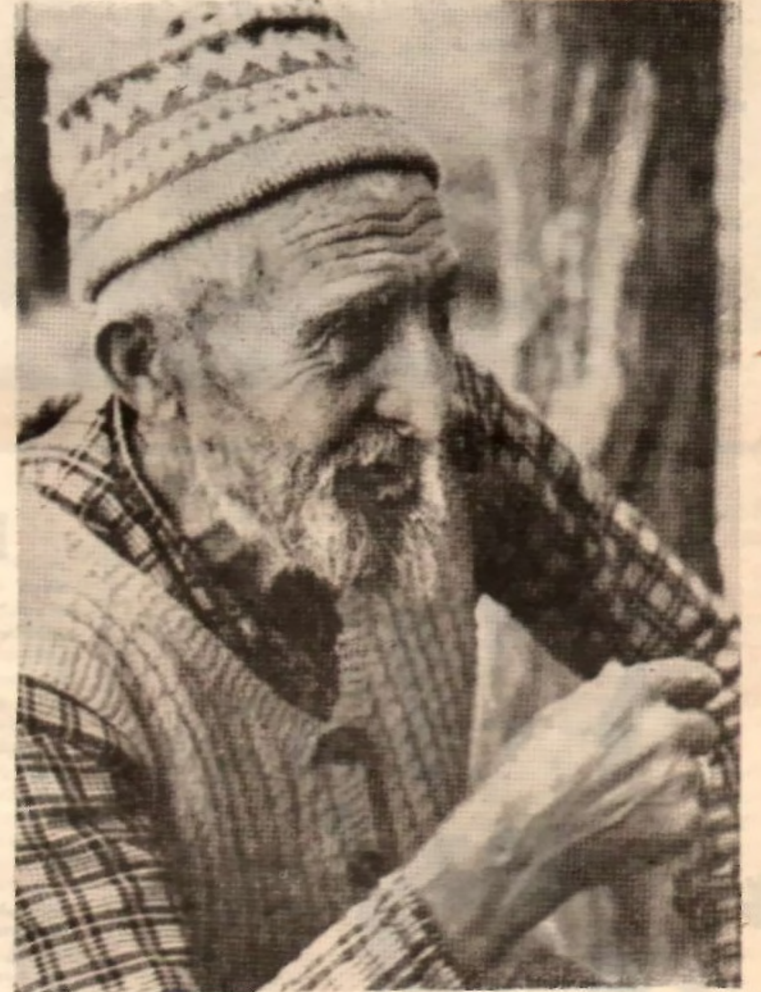
— ... Bizim buralarda zeytin yetişir. Bunun çalışmasını hep birlik biliriz. Sonbaharın yağmuru hepimizin iliğine işler. Yazın güneşinde uzanıp yatamayız. Sonra paranın büyüğünü aracı tüccarlar kazanır. Cefayı çeken bizler zar zor ge... ...ağını bükenler, boş köfeden, boş hambardan sermayesi olanlar milyonları kazanır. Dalavere döndürenlere, köylüyü kazıklıyanlara akıllı adam derler. Kim bilmez onların yaptığını. Bi de yalan uydurular sanki herkeze dalavere düzeni açıkmış gibi. Kürt Ali Çavuş semeriyle geldi, akıllı adamdı, çalışkan adamdı bak milyoner oldu derler. Aslında Kürt Ali Çavuş aklından değil, bankacı akrabası olduğundan, köylüyü kandıracak fırsat ona verildiğinden para kazandı. Şimdi bu tüccarlar bir depo tutarlar. Gelir bizden zeytinin kilosunu üst üste 2-3 liradan alırlar. Depoya doldururlar. Marşandiz yaptırırlar. Getirir bankanın memurunu bizim zeytinleri gösterirler. Kilosu 3,5-4 liradan bankadan parayı alırlar. Sonra gelip bize borçlarını verirler. Eğer pancar - tütün işi varsa kilosunu 4 liradan marşandiz yaptırırlar, bu arada işleri çevirmek için gerekli parayı da kenara koyarlar. Sermayeleri boş ambar, boş küfedir. Bunlardan bir köyün ürününü eline geçireni senede 3-4 milyon lira kazanır. Mesela bizim köyün malını alan tüccar iyi mahsul senesinde 1,5 milyon kilo zeytin alır. Biz bütün köy ilaç parası filan çıkınca üst üste 1,5 milyon lira kazanırız, tüccar kendi başına 4,5 milyon kazanır.

Sonra kredi meselesine geçiyor köylü milletvekili adayı. Sonra kooperatife ve bunların nasıl aynı ellerde toplandığını örnekliyor:

— Bu işleri Gemlik'te yapan beş tane tüccardır. Ali Şirin (Kürt Ali Çavuş), Osman Fevzi, Alemdar, Ali Şevki ve Hacı İzzet. Bunlar devletten vergi de kaçırırlar. Geçende merak edip baktım. O sene bizim köyün bütün mahsulünü alan tüccar 12 bin lira vergi ödemiş. İşi karıştırmak için de aslında halktan yana olması gereken kurumlar olan kooperatifleri de bozarlar. Bildiğiniz gibi kooperatifler her köyde bir muhabire sahiptir. Bunları yukardan hep tayin ederler, seçtirmezler. Bizim köyde direttik de seçimle biz kazandık. Bu muhabirler kooperatife ticaret odası tarafından tayin edilip verilen baremi köylüye bildirirler. Ama ticaret odasının başında zeytin tüccarları, kendileri vardır. Baremi istedikleri gibi tayin edip kooparatife bildirirler. Ve fiyatları istedikleri seviyede tutup köylünün elindeki mı'·' istedikleri fiyata kapatırlar.

Kavuk'un konuşmaları böyle sürüp gidiyor. Bir köyden öğrendiği yeni bir derdi katıyor sözlerine. Kendisine katılan yeni köy liderleri oluyor. Müşküre'den Emin Alper'e, Başaran'a, üniversiteli Engin'lere Ahmet'lere, Göbelye'den Mehmet'ler katılıyor. Gür sesiyle kendini tanıtırken «hani iki ay önce partiye gelip, yukarıda sosyalist olduğumu, üye olmak istediğimi söylemiştim ya, ben o Mehmet'im. Göbelye'li Mehmet'im. Bizim oralar çok gelişkin oldu. Gelin görün. Ben hep anlatıyom, ama bi de siz anlatın.» diyenler katılıyor. Ve bir hareket bütün yüzeysel çekişmelere, kent salonlarındaki kısırlıklara, adamın adama, suratın surata bakamaz olduğu tartışmalara hiç aldırmadan büyüyor. Artık en katı A.P. militanları dahi aynı cümleyi mırıldanıyor.

— Bi gün siz başa geleceksiniz ya...

Gezisinde yetmiş yıl toprakta çalışmanın çilesini taşıyan ihtiyarlar da Kavuk'un dert ortaklığını etti.

Genç üniversiteliler, Fevzi Kavuk'un genç kardeşleri de onun bildirilerini köylerde kentlerde bir bayrak gibi taşıyorlar.

Doğu'da kıtlık ve siyasiler

Biraz önce yanımda 245 liraya bir tosun satıldı. En az 200 kilo gelirdi. Tosunun sahibi sattığı adamı kandırmış edası ile: **«Düneyin 200 lira verdiler. Vermediğine iyi etmişim. 45 lira herifin sırtına vurduk»** diyordu.

Yanaştım.

«Amca ucuz verdin» dedim.

Adam yüzüme **«enayiye bak»** dercesine baktıktan sonra :

«İşine get baba, bundan ötesi can sağlığı. Saklayıp da açını öldürek. Ot yok, saman yok. Olsa bile 50 kuruştan aşağı düşmez.»

«Saman ot alsaydınız, bulsaydınız da vermeseydiniz.»

«Gardaş o dört fiyatını yer. Bizim özümüze yemeyimiz yok,» dedi adam.

«Rusya ile canlı hayvan satımı için kilosu 430 kuruştan sözleşme var, oraya ver» diyemedim. Diyemezdim de. Çünkü bu satımı tüccarlar yapacaklardı. Ucuz malı tüccarlara satmak zorunluğu vardı. Tüccarlar ise bu yıl olan kıtlığı gene fırsat saymışlardı. Biliyorlardı halkın çaresiz olduklarını. Mallarını saklayamıyacaklarını. Nasıl saklasınlardı, gidip yem bulamazlardı ya... Bulmaya kalksalardı paraları yoktu. Para kazanacak işleri ise hiç yoktu. Fırsat bu fırsattı gene. 200 kiloluk bir tosunu 245 liraya al. Kilosu 430 kuruştan 860 liraya Rusya'ya sat. Tüccara **«malımızı satmayız»** diyemiyordum. Desek bile onlara en büyük kötülüğü işlemiş olacaktık. Malları aç ölecekti. 0.245 liracığı bile alamıyacaklardı.

Yıllardan beri **«tanrıya emanet»** edilen bu insanların bir gün olsun yüzleri gülmemişti. İşte **«tanrı gene kara bakmıştı»** onlara kendi deyimleri ile. Gökten yağmur ihsan eylememişti. Ateş yağdırmıştı. Yerde otlar ekinler kurumuş, yerine yapışmıştı.

Köylülerin kimisi :

— **Biz zekat vermiyoruz ondan oluyor,**

Kimisi :

— **Devlet baba elimizden tutmadı...**

Kimisi :

— **Namazı niyazı unuttuk, avratlara çok serbestlik verildi onun için allah bizden hesap sorur,** diyorlardı. Aslında bu zavallılar doğruya soyguncu tüccarlara emanet edilmişti. «Tanrıya emanet olun» dediklerine bakmayın. **Onlar tanrıdan biraz daha insaflı davranıyorlardı.** Ellerindeki mala az da olsa para veriyorlardı. **«Ya hiç almazlarsa ne olurdu...»** O zaman bir hayvanı ilkbahar çıkarmak için tam bir ton ot, 500 kilo saman gerekiyordu. Bunlar da 50 kuruştan 750 lira tutuyordu. Oysa **«750 lirimiz yok»** diyor kendileri. Biz bir sömürü düzeninin var olduğunu, hayvanların yok değerine satıldığını, zenginlerin bundan milyonları vuracağını, kendilerinin zenginlere emanet edildikleri için bu durumların olduğunu söylediğimiz bir sırada, bizi dinliyen Bedir Dayı patladı :

— **Oro söylediyize bakın bir. Zengin daha zengin olacakmış. Siz ya ne sandız. Para onlarda. Zorbalık onlarda. Hökümet adamları da onlardan. Geçen gün bir vekile dedim ki, özü bizim köye gelmişti, «ben acım, ekmek, un alacak param yok.» Az bir param vardı. Kırgından kurtulan tavukları satmıştım. Gidem de un fabrikasından biraz kepek alayım dedim. Yal** (köpek aşı) **yapar da yerik. Gel gör ki fabrikanın önüne A. Beyle V. Ağa nöbetçi koymuş kimseyi içeri almerdiler. Kepekler kamyonlara dolup depolarına gidiyordu. Köylüden aldıkları hayvanları besliyeceklerdi. Biz ise kendimiz için yemege bile alamadık. Milletvekili bana ne dedi, bilersiz mi?**

— Sen de zengin ol sende al, dedi. Yani bu demektir ki senin açlığın benim d..ğıma. Ne bok yersen ye.

Gerçekten de un fabrikasındaki kepekleri bile 50-70-100 ton olarak tüccarlar alıyorlar.

Oysa Başbakan Demirel daha Arpaçay barajı ile ihale edilmemiş Kars Çimento Fabrikasının temelini büyük harcamalarla atmaya geldiği zaman Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'la beraber :

— **Sıkışmayın. Malınızı ucuza satmayın. Buraya haddiden fazla yem dökeceyiz, dediler.**

«Bir hayvan alım satım kooperatifi kurun. Rusya'ya canlı mal satımı var» demediler. Diyemezlerdi de... Çünkü tüccarları küstüremezlerdi. Ama onlar ne derse desin. Artık Kars'ın halkı uyandı. İnanmıyor yalanlara.

Başbakan dahil buraya gelen siyasiler, bu soygun düzeninin sosyalizme gebe olduğunu Kars'da somut olarak gördüler. Hem de yürekleri ağızlarına gelerek. Halk gelen siyaset adamlarının önünde, onları kuzu kuzu dinlemiyorlar. **«Siz bizi süründürdünüz, biz oylarımızı size vermiyeceğiz»** diyorlar. Hesap sormaya başladılar. Bu uyanış karşısında bütün partililer şaşırdılar.

Bu sefer başka bir taktik kullanmaya başladılar. Ankara'dan gelmiş Nağİ Bayramgil adında biri köylerden işçi topluyor Almanya'ya götürmek için.

Ol hikayeye bakın :

Bay Nağİ, Azerbaycan'lıymış. Azerbaycan'da komünizm kurulunca çok karşı koymuş. Başaramamış. Kendisinin de çekmediği zulüm kalmamış. 2. Dünya Savaşında da Almanlar adına casusluk yapmış cephede. Yani şu komünizm illetinden kurtulmak için tereddütsuz memleketine bile kazığı atmış. Doğduğu büyüdüğü yere. Anayurduna... Birçok Almanı da özgürlüğüne kavuşturduktan sonra sağsalim geçmiş gelmiş Türkiye'ye. Avrupayı tüm dolaşmış. Almanya'da kalmış. Ama Türkiye'den vaz geçememiş. Alman hükümeti kendisini çok sevip sayıyormuş. Alman Çalışma Bakanlığı ile anlaşmış. Onların adına buradan yedi bin işçi götürecekmiş. Kendisi Azerbaycan'lı olduğu için memleketi sayılan Kars'ı tercih etmiş. Özellikle de T. İ. P.'ne oy verecek köyleri.

Ama işsizlik halkın belini bükmüş. Kars kaynıyor. Bütün köylüler yayan yapıldak gelip adama yalvarıyorlar; **«Nolur bizi de götür»** diye.

Bu hikayeye balıklar bile güler. Ama adam öyle tatlı tatlı anlatıyor ki... Sormayın. Dedik ya işte, halkın parası yok. Para kazanacak iş yok.

Doğuda açlığın ve kıtlığın çilesini çekenlerden 74 yaşındaki Mustuk Dayı

Denizcilik Bankası, Mafia ile ortak mı ?

DEVLET yatırımlarının verimliliği söz konusu oldu mu, sosyalizm düşmanlığının ticaretini yapanların ağızlarında sakız gibi çiğnedikleri bir slogan vardır: «Devletin bizzat yatırım yapıp yönetimi altında bulundurduğu kuruluşlar daima bürokratik bir doğrultuyu izlediklerinden rantabl çalışamazlar. Bu kuruluşlar genellikle yıllık bütçelerini ziyanla kapatmakta ve kamuya taşınılması güç bir ağırlık teşkil etmektedirler,» **diye...**

Türkiye'deki İktisadi Devlet Teşekküllerinin hemen hemen hiçbirinin kamu yararına çalışmadığı, bu derginin sütunlarında konu ile yakından ilgili ve yetenekli arkadaşlarımız tarafından, bizzat devletin yayınlamış olduğu istatistiklere dayanılarak uzun uzun eleştirilmiştir. **Bu eleştirilerin ortaya koyduğu ortak görüş şudur:**

> «Siyasi yönetimler tarafından kendi partililerinin yemliği haline getirilen, tamamen devletçilik düşmanı ve uzman olmayan umum müdürler ve yönetim kurullarının ellerine teslim edilen, yine ellerindeki maddi kaynak ve imkanlarla kapkaççı özel teşebbüse devredilmeye zorlanan bu kuruluşlardan verimli bir çalışma beklemek ve mali rantabilite sağlamak aslında bir safdillik olur.»

İktisadi devlet kuruluşları ile ilgili olarak arkadaşlarımız yazılarında mümkün olduğu kadar soyut iddialardan kaçınarak, birçok somut örnekler sunmuş bulunmaktalar. Ne var ki, Türkiye'deki İktisadi Devlet Teşekküllerine hakim olan acımacak, daha doğrusu kepaze zihniyeti en açık bir şekilde ortaya koyması bakımından aşağıda açıklayacağımız örneğin kamu tarafından bilinmesinde büyük bir yarar vardır.

Ulaştırma hizmetleri alanında Denizcilik Bankası T.A.O., İktisadi Devlet Teşekkülleri arasında oldukça önemli bir yer tutmaktadır. ANT'ın 135. sayısında Sayın Hilmi Özgen'in de bizzat Büyük Millet Meclisi kayıtlarından yararlanarak belirttiği gibi, Denizcilik Bankası T.A.O.'nın mali rantabilitesi koskocaman bir «sıfır»dır. Mevcut imkanları ile, ancak kamu yararlarına yönelmesi yani gerçek devletçiliği uygulaması halinde, bu rantabiliteyi artırabilmek her zaman mümkünken, bu kuruluş niçin devlete, daha doğrusu kamunun omuzları üzerine bir yük olmaktadır? Bu sorunun cevabını aşağıda açıklayacağımız küçücük örnekte tüm ayrıntıları ile bulmak mümkün. Yalnız bu daracık sahada Denizcilik Bankasına hakim olan zihniyet göz önünde tutulacak olursa, devletçilik adı altında yürütülen hiyanetin asıl nedenlerine daha çabuk ulaşabiliriz. Şöyle ki:

«A.M. Volpe + Co.», **Denizcilik Bankası T.A.O.'nın İtalya'da acenteliğini yapan firmanın adıdır. Ne var ki, bu firma yıllardan beri kasıtlı olarak Denizcilik Bankasının çıkarlarını baltalamaktadır. Bu konu artık bir sır olmaktan çıkmış, firma tarafından adeta aleniyete dökülmüş ve İtalyan limanlarında deniz ulaştırması ile uğraşan çevreler arasında adeta ayyuka çıkmıştır. Kısacası, halk deyimiyle bu firmanın Denizcilik Bankasına ait gemilerde, özellikle Akdeniz ve Adriyatikteki deniz ulaştırmacılığında rekabetin en yoğun ve öldürücü olduğu feribotlarda yani «Truva» gemisinde, Türkiye'ye gelmek için yer ayırtmak üzere kendisine baş vuran yolculara yada Avrupa'nın muhtelif şehirlerindeki seyahat acentelerine çoğunlukla gemide hiç boş yer kalmadığını bildirmekte ve talepleri geri çevirmektedir. Kendilerine yer olmadığı daha önce söylenip de, sırf şansını denemek üzere Venedik yada Brendizi'ye gelenler ise, geminin hemen her seferinde yarı yarıya boş olduğunu görünce büyük bir hayrete düşmektedirler. Acentenin sözüne inanan diğerleri, yani asıl çoğunluğu teşkil edenler ise, çaresiz İzmir ve İstanbul hatlarında çalışan İtalyan bandıralı gemilerde yer ayırtmakta, yada Türkiye'ye gelmekten vaz geçip Yunan ve Yugoslav feribotları ile Yunanistan yada Yugoslavya'ya gitmek zorunda kalmaktadırlar. Ve sonuç olarak da önemli miktarda bir döviz Denizcilik Bankası yerine başka şirketlerin gelir hanesine geçmektedir.**

Son dört haftadır Venedik'ten Truva gemisi ile Türkiye'ye gitmek isteyen gerek Türk gerekse yabancı uyruklu birçok yolcu ile bizzat görüştüm. Bunların çoğuna, Avrupa'nın çeşitli şehirlerinden gemide yer ayırtmak için başvurduklarında, İtalya'daki acente tarafından «yer olmadığı» söylenmiş. Gel gör ki, hepsi de Venedik'e geldiklerinde geminin yarı yarıya boş olduğunu görmüşler... Hatta bu durum o kadar açık bir şekil almış ki, İzmirdeki Deniz-

Köylünün hayvanı da, sütü de yok babasına gidiyor

Karnı aç. Giyitleri yırtık. Perperişan... Beyno bükük. İnanıyorlar. Hiç olmasa bir «umut» diye, yazılmayan yok. Tam üç günün içinde Nagi efendinin yedi binlik kontenjanı doldu. Bir yedi bin daha götürebilirim umudu ile ikinci yedi bini de yazdı. 15 yaşından 50 yaşına kadar herkesi götürebiliyor bay Nagi. Götürüyor ya şartı var. Şu solcu tiletierine yüz vermemek. İşçi kafileleri de kasımdan itibaren peyderpey yola revan olacaklarmış. Böyle şey olmaz diye bir iki kişi emniyete haber verdiler. Ama adamı sorgusundan sonra serbest bıraktılar. Kaşının üstünde kara var demeden.

Belki bu oyunla halkı bir kere daha kandırabilirler. Ya ondan sonrası? İşte «ondan sonrası»nın kendi sonları olacağını kendileri de çok iyi biliyorlar.

Yedibini de gönderilebilir «Alamanya». Ya 30 milyon soyulan : insanları ne yapacaklar. Bunları da gönderemezler ya... Bu açlıkları bu soygun düzeni ile önleyemezler ya... İleri akan ırmağın suyunu geri döndüremezler ya...

Kıtlığın pençesindeki Doğu'da sık sık görülen manzaralardan biri

Yüksel FEYZİOĞLU

cilik Bankası T.A.O., Deniz Yolları Acenteliğinin yetkili kişileri, Truva gemisi ile Avrupa'ya giden yakın tanıdıklarına, «şayet İtalya'daki acente size gemide yer olmadığını söyleyecek olursa, sakın aldırmayın, bizzat gemiye giderek kaptana baş vurun, göreceksiniz mutlak sizlere yer göstereceklerdir,» demişlerdir.

Navlun alanında ise, yine bu acentenin Denizcilik Bankası adına hiçbir olumlu yada istekli teşebbüslerde bulunmadığı, İtalya'dan Türkiye'ye Denizcilik Bankası gemileri ile gelen navlunun tonajı ve yük cinsi, yabancı bayraklı gemilerin Türk limanlarına getirdiği tonaj ve eşya cinsi ile karşılaştırılacak olursa, açıkça ortaya çıkacaktır. Bugün için deniz yolu ile eşya ulaştırmacılığı rekabetin en yoğun ve en hileli olduğu bir ticari sahadır. Navlun alanında müşterinin ayağına gitmeyen, kısacası kapı kapı dolaşmayan gemi şirketlerinin müşteri bulma şansı o derece zayıftır. «A. M. Volpe + co.» adlı şirket ise, bu yeteneklere sahip olmadığını bugüne kadarki tutumu ile açıkça ortaya koymuştur.

Şimdi de birçoklarının kafasında şöyle bir soru uyanacaktır: Türk gemilerine bulacağı her yolcu ve her bir parça eşya için bu acente kendisine bir komisyon alacağına göre, niçin istekleri boşa çevirsin? Ne var ki, bu sahada oynanmakta olan ticari oyun bir acentenin alacağı beş - on bin liralık komisyonların çok ilerisindedir.
nağına ulaşmaktan alakoyacaktır.

Ortada Akdeniz ve Adriyatik deniz ulaştırmacılığının esaslı rekabeti yeralmaktadır. Amaç, bu alanda Türk deniz ulaştırmacılığını etkisiz bırakmak, kısacası öldürmektir. Akdeniz'de başa güreşenler İtalyan ve Yunan armatörleridir. Deniz ulaştırmacılığını Akdeniz'de ellerinde tutan bu dev şirketler karşılarına çıkacak her rakibi, şayet dürüst yollardan yapamıyorlarsa, arka yollardan yani kahpelikle etkisiz bırakacaklardır. Yapmış olduğum araştırmalara göre, özellikle İtalyan deniz ticaretinde ünlü «Mafia»nın büyük yatırımları vardır. Belki de kısa zamanda bu alan tüm «Mafia»nın eline geçecektir. Ne yazık ki, Denizcilik Bankası T.A.O.'nın İtalya'da acenteliğini yapmakta olan şirketin en ileri gelen kişisinin «Mafia»nın adamı olduğu artık günlük söylentiler arasına girmiştir. Kısaca, Denizcilik Bankasının İtalya'daki çıkarlarını koruyacak olan kuruluş yan yollardan rakiplerinin hizmetinde bulunmaktadır.

Pekiyi, Denizcilik Bankası'nın ileri gelenleri ile yıllardır siyasi yönetimi ellerinde bulunduran kişiler oynanmakta olan bu aşağılık oyunu görmezler mi?

Ne yazık ki, ortada dolaşan söylentiler son derece acı ve yüz kızartıcıdır. Bu şirketin gerek Denizcilik Bankası T.A.O.'nın genel yönetim kurulunda söz sahibi olan bazı üyeleriyle, devletin yönetiminde söz sahibi olan bazı çok yüksek mevkideki yöneticilere, sırf acenteliğin kendilerinden alınmaması için, bizim deyimimizle «bahşiş» verdiği ve bazı önemli kişiler için Avrupa bankalarında hesaplar açtırdığı, İtalyan deniz ulaştırmacılığı çevrelerinde iddia edilmektedir.

Ne var ki, bugüne kadar bu konu ile ilgili olarak meydana gelen olayları incelediğimizde, yukarıdaki iddiaların doğruluğu hususunda kişide bazı şüpheler uyanmaktadır. Yapmış olduğumuz incelemelere göre, Denizcilik Bankası'nın yetkili müfettişlerinin 1961 yılından bu yana, hemen her yıl bizlerin yukarda açıkladığımız hususları bizzat yerinde tesbit ettiklerini, durumu birer raporla genel yönetim kuruluna sunduklarını, hattâ 1969 yılı içinde bile yönetim kuruluna aynı konuda bir müfettiş raporu verildiğini ve son sekiz yıldır bu konu ne zaman bir genel müdür tarafından genel yönetim kuruluna sevkedilmişse, genel kurulda hasıraltı edildiğini öğrenmiş bulunmaktayız.

Bütün bu olaylar, «A.M. Volpe + Co.» adlı şirket ile ilgili iddiaları doğrular mahiyettedir. Şayet Denizcilik Bankası'nın ileri gelenleri kendilerini bu çirkin iddiaların töhmetinden kurtarmak istiyorlarsa, bu konuda müfettişlerin vermiş oldukları bütün raporları ve bu raporlar üzerine kendi görüşlerini ve ne gibi işlemlere giriştiklerini kamuya açıklamak zorundadırlar. Denizcilik Bankası şunun bunun tekkesi değil, bir kamu kuruluşu olduğuna göre bu hususu açıklamak kendilerinin en önemli görevlerinden birisidir. Aksi halde bu kuruluşun başındakiler «Mafia» ile işbirliği yaptıklarını kabullenmiş olacaklardır.

Mekin GONENÇ

Alkılıç konusunda adli skandaldan sonra tıbbi skandal!

Türkiye'de, «demokratik» bir Anayasaya rağmen «demokrasi»nin «D»sinin bulunmadığını gösteren bir hukuki skandalla 6.5 yıl hapse mahkûm edilen Şadi Alkılıç'ın durumu geçen haftanın da aktüel konularından olmuştur. Aşağıda açıklanacağı gibi, Alkılıç'a yapılan zulüm sona erdirilmediği sürece, bir hukuki skandalla başayan «Alkılıç davası», dünya kamuoyunu ilgilendiren yeni yeni skandalların nedeni olmayan devam edecektir.

Celal Bayar, Bumin Yamanoğlu, Zeki Şahin ve tüm DP'lilere en hafif hastalıklar için alınan raporlar üzerine «Anayasa'nın 97/2. maddesine göre tahliyesi gerekir» şeklinde raporlar veren Adli Tıp, Alkılıç'ın tam 15 raporu ihtiva eden dosyasını inceledikten sonra, durumunun «şimdilik» Anayasa'nın 97/2. maddesine uymadığına karar vermiştir.

Alkılıç için kampanya açan Ankara'daki devrimci gençler, Kızılay genel merkezinin önüne siyah çelenk bırakmışlardır.

Daha önceki bir tarihi taşıyan ve Uluslararası Kızılhaç, Kızılay, Güneş ve Arslan Dernekleri Kongresi sırasında açıklanmayan (!) Adli Tıp raporu, ancak 4 Eylül tarihiyle Üsküdar C. Savcılığına havale edilebilmiş(!)tir.

İlk planda, -bir sürü vahim hastalığı «tedaviyle salâhı mümkün olduğu» ileri sürülerek «sürekli hastalık»tan saymayan- kararın, Kızılhaç Kongresi sırasında koparacağı gürültünün ve ortaya çıkarılacak tıbbi skandalın önlenmesi için açıklanmadığı, hattâ kongreden sonra yazıldığı halde önceki bir tarihin konulduğu akla gelmektedir.

Bir kısım üyeleri AP senatörü ve adayı olan Adli Tıbbın Alkılıç konusunda tarafsız karar vermediği, kararı henüz kimse bilmezken, CHP Grup Başkan Vekili Kemal Satır'ın Alkılıç'ın hastalığı ile ilgili raporun bir önce sonuca bağlanması için çektiği telgrafa karşılık, Adli Tıbbın Satır'ın ikaz edilmesi için CHP Genel Başkanlığına bir yazı «yazacağı» haberinin, ümmetçilerin organı Bugün gazetesinde, telgraf haberi ile birlikte yayınlanmasından anlaşılmaktadır.

Adli skandaldan sonra, özellikle Adli Tıp kararındaki «şimdilik» kaydının gülünçlüğü ile sözkonusu olan bu tıbbi skandal üzerine, Alkılıç bu kere Danıştay'a başvurmaya karar vermiştir. Alkılıç, Haydarpaşa Nümune Hastanesi raporunun kesin bir ifade taşımasına rağmen, maksat unsuru yönünden siyasi olan bu kararın Danıştay'da bozulacağını, eski DP milletvekillerine verilen raporları müfettişler vasıtasıyla celbettirip kardiyoloji kliniğinde kendi raporuyla mukayese ettireceğini ifade etmektedir.

Öte yandan Türk Hukuk Kurumu» yönetim kurulu üyeleri de topluca bir basın toplantısı yaparak «Şadi Alkılıç olayı»nın «hukuki bir facia» olduğunu, düşüncesinden dolayı bir kişinin hapiste kendi kaderiyle başbaşa bırakılarak çürütülmesi yoluna gidilmesinin demokrasiye aykırı olduğunu ifade etmişlerdir. «Toplumun hukuk tarihine kara bir leke, bir utanç kaynağı olarak geçeceği belirtilen «Şadi Alkılıç olayı» hakkında Türk Hukuk Kurumu tarafından alınan kararlar da açıklanmıştır. Açıklamada, «Demokratik düzenlerde düşüncelerden ötürü cezalandırma olamaz. Oysa Alkılıç olayı cezalandırmanın işkence yoğunluğuna ulaşmışıdır» denilmiş, Alkılıç'ın kurtarılması için bir kampanya açıldığı ve Alkılıç'a af çıkarılması için gerekenin yapılacağı açıklanmıştır.

Türkiye islam Zirvesine katılırken

İslam Birliği emperyalizmin bir tuzağıdır!

M. Emin BOZARSLAN

KRAL SUUD VE BAŞKAN EISENHOWER
— İslam birliği tuzağını ilk onlar hazırlamışlardı —

Mescid-i Aksa'nın yakılması ve Kudüs meselesini görüşmek üzere 22 - 24 Eylül tarihleri arasında Rabat'ta yapılacak İslam Zirve Konferansı'na Türkiye'nin de katılacağı ve Türkiye'yi toplantıda Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in temsil edeceği geçen hafta resmen açıklanmıştır. Türkiye'nin bu konferansa katılıp katılmaması meselesi kamuoyunda geniş tartışma konusu olmuş, Türkiye'nin laik bir ülke olduğu noktasından hareket eden çevreler toplantıya karşı çıkmıştır. Başbakan Demirel, katılma kararı alındıktan sonra bu itirazlara şu cevabı vermiştir: «Rabat'ta yapılacak toplantı, bölgemizi alakadar eden bir konuda dini bir toplantı değil, siyasi bir toplantıdır. Müslüman ülkelerin olması, bu toplantıya iştiraki laikliğe aykırı bir fiil haline getirmez» *demiştir. Meseleye biçimsel açıdan bakıldığı takdirde çeşitli izah şekilleri bulmak mümkündür. Ne var ki, Ortadoğu'da bir İslam birliği teşkil etmek, hattâ bunu bir İslam Paktı'na müncer kılmak yolundaki çabaların arkasında hangi kuvvetlerin parmağı bulunduğunu bilenler için, İslam zirvesine Türkiye'nin katılması tehlikeli bir gelişmedir. Bu hafta ANT tarafından yayınlanan Mehmet Emin Bozazslan'ın «HİLAFET VE ÜMMETÇİLİK SORUNU» isimli kitabından aşağıya aktardığımız parçalar, Ortadoğu'da islamı politize etme yolundaki gayretlerin içyüzünü açık seçik ortaya koymaktadır.*

HÜSEYİN CAHİD
— Emperyalizmin borazanı -

ORTADOĞU'da anti - emperyalist ve devrimci rejimlere karşı islamı politize ederek emperyalizmin çıkarlarını savunmak fikri, daha 1950'lerde Washington'ca planlanmış, önce gerekli sondajlar yapılmış ve ortaya atılması için elverişli ortamın doğması beklenmiştir. Daha 1957 yılında Amerika'yı ziyaret eden o zamanki Suudi Arabistan Kralı Suud, Washington'dan dönüşünde Kahire'ye uğrayıp Nasır'la Amerika'nın o zamanki Cumhur başkanı Eisenhover'in kendisine böyle bir paktın kurulmasını tavsiye ettiğini Nasır'a anlatmıştı.

Demek ki, emir bâlâdan gelmiş, İslam Paktı'nın kurulması fikri Eisenhower'in kafasından çıkmıştı. O Eisenhower ki, saldırgan Bağdat Paktı'na Suriye'yi işgal etme görevi vermiş ve bu haksız işgalin uygulamasına da Türkiye'yi, evet Türkiye'yi görevlendirmişti. O Eisenhower ki, 1958 yılında Irak halkı devrim yapıp sadık uşakları Faysal, Abdüllilah ve Nuri Said'i devirirken sallantıda bulunan Kamil Şem'un iktidarını korumak ve Bağdat'ı işgal edip devrimcileri ezmek için Adana'dan Lübnan'a asker çıkarmıştı.

İşte bu Eisenhower, Ortadoğu'da bir İslam Paktı'nın kurulmasını tavsiye ediyor ve bunu da sadık hizmetkarı Kral Suud'a söylüyor, bu fikri Nasır'a da empoze etmekle görevlendiriyordu. Fakat Nasır bu pakta karşı cephe alacak ve ona şiddetle saldıracaktı.

İngiliz Devlet Bakanı Anthony Nuttinh, Eisenhower'in tavsiyesini yaptığı sıralarda New York Herald Tribune Gazetesi'nde çıkan bir yazısında şöyle diyordu:

«Arap milliyetçiliğiyle anlaşmanın tek yolu, bölgenin müslüman ülkelerini bir araya getiren bir islam birliğinin kurulmasıdır. Ancak bu takdirde Arap ülkeleri, Arap milliyetçiliğinin bugün bütün anlaşma yollarını kapayan dar sınırlarından kurtulacaklar ve Pakistan'lıları, İran'lıları, Türkleri ve Arapları birleştiren bir islam doktrininin geniş perspektifleri içinde milliyetlerini unutarak yalnız dini düşüneceklerdir. Ancak o zaman Arap ülkeleriyle Batı arasında bir anlaşma mümkün olacaktır.»

18 Ocak 1966 tarihli Daily Telegraph, kurulması tasarlanan İslam Paktının amacını şöyle anlatmaktadır:

«Kral Faysal, islam ittifakı fikrinin yeniden doğuşu hareketini yönetmektedir. Ortadoğu yalnız Arap ülkelerinden müteşekkil kaldıkça, onun politik başkenti Kahire olacaktır. Fakat İran, Türkiye ve Pakistan'ın katılacağı bir islam paktı kurulursa, durum değişecektir. Birçok müslüman lider dünya politikasında, islam ittifakının arap milliyetçiliğinden daha büyük nüfuza sahip olacağı düşüncesindedirler.»

ANT'ın yeni kitabı

Bundan önce «İslamiyet Açısından Şeyhlik - Ağalık,» «Doğunun Sorunları», «Kürtçe Alfabe» **adlı eserleriyle ve kürtçeden Mem U Zin çevirisiyle haklı bir şöhret yapmış bulunan eski Kulp ve Şarköy Müftüsü Mehmet Emin Bozarslan,** «Hilafet ve Ümmetçilik Sorunu» **adlı bu son eserinde, her iki akımı da toplumcu bir açıdan incelemekte, emperyalizmin dini sömürerek Ortadoğu'da çevirdiği oyunları belgelerle açıklamakta ve devrimcilere dini konularda doğru teşhisler koyma imkanı sağlamaktadır. Kitabın en ilgi çekici yanlarından biri de, Hilafet'in kaldırılması konusundaki meclis konuşmalarının ilk defa bugünkü dile çevirilerek tam metin halinde yayınlanmakta olmasıdır. Beş renkli lüks krome ofset kapak içinde 392 sayfa, 12.5 Lira'dır.**

4 Aralık 1965 tarihli Fransız La Tribune Gazetesi, paktın amacını daha da açıklığa kavuşturarak şöyle yazmaktadır:

«Washington, bir islam paktı kurulması yolunda Kral Faysal ile İran Şahı'nı görevlendirmiştir. Bu mukaddes kraliyetçi ittifak, Kahire'nin yönettiği Arap milliyetçiliğine karşı koyma amacını taşımaktadır.»

İşte Ortadoğu'da ümmetçilik akımının öncülüğünü yapan ve Türkiye'deki ümmetçi - hilafetçi çevrelerin de hayranlığını kazanan Kral Faysal'ın kurmak istediği sözde islam birliği budur. Bu, Batılılarca da kabul edildikten sonra artık ne inkarına imkan kalır, ne de başka türlü yorumlanmasına...

Ve böylece anlaşılıyor ki, Türkiye'deki ve Ortadoğu'nun diğer ülkelerindeki Ümmetçi - Hilafetçi kişiler ve çevreler, Kral Faysal'ın aracılığıyla Amerikan emperyalizminin hizmetinde ve emrinde çalışıyorlar. Tabii içlerinde bilmeyerek bu tuzağa düşmüş olanlar çoktur. Ama bunların başını çekenler, bu oyunun içyüzünü bilerek girmişlerdir içine ve ne yaptıklarını da çok iyi bilmektedirler.

Bunların amacı, emperyalizmle kurmuş oldukları çıkar ortaklığını sürdürmektir. Bu amaç, **«din, iman, islam, ümmet, hilafet, şeriat»** gibi sloganlar kullanarak saf halkın dini duygularını kabartmakla ve bu duyguları sömürerek keselerini doldurmakla uğraşıyorlar. Gazetelerinde, konuşmalarında **«Din uğruna canımızı veririz.» «Kellemizi koltuğumuza almışız»** gibi laflar etmektedirler. Fakat sonra birisine iki yıl hapis cezası verilince, yurdundan kaçıp soluğu Suudi Arabistan Kıralı Faysal'ın kanatları altında almaktadır. Demek ki, kelleyi koltuğa aldıkları lafları kandırmacadan ibaretmiş. Çünkü iki yıl hapis cezasını göze alamayan ve bunun için yurdundan, davasından, mücadelesinden kaçan adam, kellesini haydi haydi vermez. Ve demek ki bir gün hava ağırlaşır da böylelerinin kellesi gerçekten tehlikeye düşerse, duygusal sloganlarla kışkırtıp ortalığa sürdükleri masum insanları orta yerde bırakıp kellelerini kurtarmaya bakacaklar ve bu uğurda masum müslüman halk çocuklarının kellelerini kendi kellelerine kurban edecekler.

Türkiye'deki Ümmetçi - Hilafetçi çevreler ve yayın organları bu paktın öncülüğünü yapan Kıral Faysal'ın 1966da Türkiye'yi ziyaretini bahane ederek methiyeler döktüler, onu göklere çıkaran yazılar, yorumlar yayınladılar. Ümmetçi - Hilafetçilerden başka sağ kanadın siyasi temsilcisi ve örgütü olan AP'nin sorumlu ve yetkili üyeleri de aynı biçimde Faysal'a ve kurmak istediği pakta methiyeler yağdırmakta kusur etmediler.

Faysal'ın Türkiye'ye gelişi dolayısıyla AP Genel Başkan Yardımcısı, Yeni İstanbul Gazetesi'nde şunları yazıyordu:

«Tarihten intikal eden manevi miras ile maddi hazineleri birleştiren Melik Hazretleri, devrimizin şartlarından da mülhem olarak, islam mefkuresi ve davası ile 13 asır sonra, Arabistan'ın yeni bir tarihi vazife-

ÇAĞLAYANGİL VE HART
— Amerika'nın her dediğine eyvallah! -

Devrimci dünya gençliği Vietnam halkını destekliyor

Kuzey Vietnam'ın ünlü lideri Ho Şi Minh'in ölümünden pek kısa bir süre önce, ilerici dünya gençliğinin temsilcileri, Vietnam'ı yüzde yüz desteklediklerini bir kez daha duyurmak üzere Helsinki'de toplanmışlardır. Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu tarafından düzenlenen kongre 23-27 Ağustos tarihleri arasında yapılmıştır. 78 ülkeden gelen 649 delege, 215 ulusal örgüt ile 17 uluslararası örgütü temsil etmekteydi. Çeşitli ülkelere ve görüşlere mensup delegelerin kesin olarak birleştikleri bir konu vardı: Hepsi Vietnam'ın anti - emperyalist mücadelesini gönülden destekliyorlardı.

Beş gün süren kongrenin açılışında Finlandiya Maliye ve İktisat Bakanı Ele Alenius konuşmuş ve ilerici Fin halkının Vietnamlıların yaptıkları varlık mücadelesine maddi ve manevi en büyük desteği sunmaya hazır olduğunu belirtmiştir. Ardından Vietnam Demokratik Cumhuriyeti Kültür Bakanı Hoang Minh Giam bir konuşma yapmıştır. Daha sonra Vietnam Demokratik Cumhuriyeti ile Milli Kurtuluş Cephesi temsilcileri, yürüttükleri mücadele hakkında aydınlatıcı bilgi vermişlerdir. Askeri alandaki son durumu ortaya koyduktan başka, Vietnamlıların ekonomik sahada gösterdikleri olağanüstü çabayı ve eğitime verdikleri önemi geniş bir şekilde anlatmışlardır.

Kuzey Vietnam Halk Ordusuna mensup Albay Luat, askeri kuvvetlerin savaş dışında üretimde de rol aldığını ve bu yüzden köylerde yaşıyanların askeri kuvvetlere büyük sevgi beslediğini belirtmiştir. Albay Luat'a göre, «Vietnam'ın başarıya ulaşmasının esas temeli tüm halkın mücadeleye katılmakta oluşudur. Mücadeleci güçlerin belkemiğini de köylüler teşkil etmektedir. Vietnam'da önemli ilkelerden biri 'Toprak çiftçinin' ilkesidir ve milli kurtuluş ülküsünü benimsemeyen hainlerin toprakları alınmakta ve topraksız köylülere dağıtılmaktadır.»

Kongrenin daha sonraki günlerinde çeşitli ülkelere mensup delegeler, ülkelerinin ve temsil ettikleri kurtuluşların Vietnam'ı desteklemek konusunda yürüttükleri çabaları belirtmişlerdir. Kongre süresince Vietnam'la ilgili fotoğraflar sergilenmiş ve filmler gösterilmiştir. Ayrıca kongrenin üçüncü günü bütün delegelerin ve yüzlerce Fin gencinin katıldığı bir miting ve yürüyüş yapılmıştır.

Kongrenin sonunda oybirliği ile kabul edilen iki kararla Vietnam savaşının esas sorumlusu olan Amerikan emperyalizmi lanetlenmiş ve tüm Amerikan askerleri Vietnam'dan kayıtsız - şartsız olarak çekilinceye kadar mücadelenin devam edeceği açıklanmıştır. Kararlardan biri Vietnam konusunda yürütülecek eylem biçimini saptamaktadır. Bu eylemin en önemli amaçları şunlardır.

«1 — Güney Vietnam Geçici İhtilal Hükümetinin tanınmasını ve desteklenmesini sağlamak,

«2 — Güney Vietnam Kurtuluş Cephesinin Vietnam Sorunu ile ilgili olarak bir süre önce sunmuş olduğu 10 maddelik tasarıyı desteklemek,

«3 — Yürüyüş, miting, konferans v.b. düzenliyerek Vietnam savaşının gerçek nedenlerini açıklamak ve Amerikan askerlerinin Vietnam'dan kayıtsız şartsız çekilmesini talep etmek,

«4 — Kampanyalar açarak Kuzey ve Güney Vietnam için tıbbi malzeme ve inşaat malzemesi gibi maddi yardım sağlamak.

Kongrenin tümü gayet başarılı geçmiş ve 80'e yakın ülkeden gelmiş olan yüzlerce genç kongre sonunda ülkelerine, Vietnam konusunda şüphesiz daha heyecanlı ve daha bilgili olarak dönmüşlerdir. Helsinki'de söylenenlerin ve yazılanların dünya kamuoyuna ulaştırılması ile Vietnamın anti - emperyalist zaferine bir adım daha yaklaşılmış olmaktadır.

Burhan T. ENER

sine girişmiş ve belki de mukaddes toprakların ilahi bir davetine imtisal etmiş ve bu ülkenin sesi bir daha duyulmağa başlamıştır. Bu, İslam Milletleri Birliği'nin bir İslam Federasyonu veya bütünlüğü halinde kuvvetlenmesi ve yükselmesi, şüphesiz asıl gayeyi teşkil edecektir. Melik Faysal hazretleri, bu islami ve insani siyaseti ile Arap ülkelerinde dozunu kaçıran

son sosyalist ve ırkçı cereyanlar karşısında, şüphesiz daha realist ve üstün bir görüşü temsil etmektedir.»

AP Senato Grup Başkanı da, Faysal için özel sayı çıkaran Tercüman Gazetesi'nde şöyle diyordu:

«Adı Melik veya Kıral, fakat kendisi en büyük rütbesi ve tevazuu ile 'islamın hizmetkarı' olan Faysal hazretlerinin aziz vatanımızı ziyareti, milletlerimiz arasındaki dostluk ve kardeşliğin arzulanan seviyeye ulaşmasında ve müslüman milletler arasındaki yakınlaşma ve dayanışmanın gerçekleşmesinde en müessir vesilelerden biri olacaktır.»

AP iktidarının önde gelen iki yöneticisinin bu satırlarla İslam Paktı'na ve onun organizatörü Faysal'a övgüler döşemeleri, Türkiye'de ümmetçilik akımının nerelere kadar sızdığını göstermesi bakımından hayli ilginçtir.

Faysal'ın bu çabaları, yalnız Türkiye'deki komprador - ümmetçi - hilafetçi ittifakı etrafında birleşmiş kişiler ve basın tarafından alkışlanmadı. Aynı zamanda komprador - hilafetçi - ümmetçi Arap basını da bu teşebbüse şakşak tutarak bu vesileyle Türkiye'ye methiyeler yazmaya başladı. Örneğin Beyrut'ta yayınlanan Zaman Gazetesi, bu konuda yazdığı yorumda, özellikle 1957 yılından sonra bazı Arap çevrelerinin Türkiye aleyhinde kopardığı yaygaraların, maskeli şahıslarca sahneye konmuş bir piyesin bölümlerinden ibaret olduğunu, Arap kamuoyunun aldatıldığını, bunun islam dayanışması aleyhine ve komünist planları lehine sonuç verdiğini, komünistlerin tarihte kalmış bazı olayları mübalağalandırarak Ankara'yı Arap dünyasından koparmayı başardıklarını, Türkiye ve Suudi Arabistan'ın iki büyük millet arasındaki tarihi bağlara ve temel gerçeklere dönmekte olduklarını, iki tarafın çıkarı hesabına yeni ve anlayışlı bir devir açmaya koyulduklarını iddia ediyordu.

Bu yazıda sözü edilen maskeli şahıslardan Arap sosyalistlerinin ve devrimcilerinin kastedildiğini açıklamaya lüzum var mı? Oysa Arap halkları arasında Türkiye politikasına karşı gelen akım, bazı şahıslarca sahneye konmamıştı. Bu akımı yaratan, Batı emperyalizminin dümensuyunda giderek Arap halklarına ve giderek kurtuluş savaşı veren diğer mazlum halklara karşı düşmanca bir politika izleyen Türkiye yöneticilerinin olumsuz tutumuydu. 1950 yılında iktidara gelen DP yöneticileri, Türkiye'nin kaderini Amerikalı kapitalistlere ve saldırgan NATO'ya bağlayıp Türkiye'yi kurtuluş savaşı veren mazlum halklara karşı getirdiler. Çünkü madem ki Batı, Ko-

re, Cezayir, Mısır gibi «**haddini bilmez**» ülkelerin, Batılıları yurtlarından kovmak için «**küstahça**» silaha sarılan halkların direnişini kırmakla uğraşıyor, o halde Türkiye de ancak bunu yapmakla Batılılığını, Avrupalılığını ispat edecekti. Cezayir ulusal kurtuluş savaşı ve Mısır'da Süveyş'in devletleştirilmesi sırasında Türkiye iktidarı bunu ispat etti. O kadar ki, ana muhalefet partisi ve şimdiki «**ortanın solu**» kahramanı CHP bile Arap halklarını arkadan hançerlemekte iktidarla yarışıyordu. Nitekim, eskiden Hilafetçi olan, sonra bunu tutturamayınca arabayı kaçırmamak için devrimci gözüken, bürokrasinin kalemşoru Hüseyin Cahid Yalçın, CHP'nin yayın organı Ulus Gazetesi'nde, emperyalistlerin Süveyş harekatını «**Tam Zamanında**» başlıklı başyazıda şöyle alkışlıyordu:

«... Siyasi hayat öyle bir safhaya gelmişti ki, Avrupa ortadan kalkmak tehlikesinin içine düşmek üzere bulunuyordu... Durum o hale geldi ki, Mısır'da sivrilen bir Nasır bütün Batı dünyasını hiçe saymaya başladı. Bir Yunanistan, Kıbrıs Meselesini ele alarak İngiltere'nin Yakınşark'taki istinat noktasını da yıkmak savaşına kalktı. Türkiye'nin uzak görüşü ve metin hareket tarzı olmasaydı, bugün Mısır üzerinde askeri hareketler yapan uçaklar, Yakındoğu'da uygun bir hareket noktasından mahrum bulunacaklardı.

«İngiltere ile Fransa adeta bunalmış hale gelmiş idiler. Kuzey Afrika'yı kaplayan milliyetçilik cereyanı esas bakımından meşru istiklal ve hürriyet davasına dayandığı halde, dünya durumu ve sulhü sağlam bir temele malik olmadığı için bugünkü şartlara uymaz ve bütün medeniyet dünyası için tehlikeli bir cereyan tutturmuş bulunuyordu.

«Mısır'lı megalomanların meydan okumalarına, İngiltere ve Fransa tesirli surette mukabele edemez duruma gelmişlerdi. Çünkü bir taraftan Moskova ve Bolşevikleri Arap alemini himaye eden bir politika takip ederken, seçimler dolayısıyla muvakkat bir felce uğramış bulunan Amerika da müstemlekecilik aleyhtarı bir potlitikaya sarılmakla beraber Arapları elinsaniyet huzurunda affedilmez büyük devletlerin menfaatlerini tutmaz görünüyordu.

«İngiltere ve Fransa bu fırsatı kaçırmış olsalardı, tarih ve den kaçırmamak için Avrupa'lı bir suç işlemiş olurlar ve büyük devlet sıfatıyla ortadan kalkmaya layık bulunurlardı. Tam vaktinde hareket ettiler, çabuk ve tesirli müdahaleleriyle Yakındoğu'da Sovyet entrikalarına meydan ve imkan bırakmamak istediler.»

İşte Arap halkları arasında Türkiye'ye karşı gelişen hoşnutsuzluğun nedenleri, Türkiye yöneticilerinin ve muhalefetinin olumsuz tutum ve politikalarında saklıdır.

Fakat işi gücü halk kitlelerini aldatmaya ve şartlandırmaya kalkışmak olan ümmetçi - hilafetçi - komprador - emperyalist ittifakının üyeleri, bu nedenleri halktan gizlemeye çalışarak Türkiye'ye karşı Araplar arasında yayılan hoşnutsuzluğu birkaç maskeli şahsın marifeti olarak göstermeye çalışıyorlar ve bu hoşnutsuzluğun giderilmesinin tek çaresini de Türkiye - Suudi Arabistan yakınlaşmasında buluyorlar. Oysa Faysal silah ve terörle sindirdiği kendi halkını bile serbest bıraktığı anda bütün bu kirli oyunlarının bizzat kendi halkı tarafından günışığına çıkarılacağını ümmetçi hilafetçi - komprador - emperyalist ittifakının üyelerinden başka artık herkes bilir. Demek oluyor ki, Faysal, bırakın yüz milyonluk Arap halkını, kendi yönettiği Arapları bile temsil edememektedir. Onun için Türkiye ile yada başka bir devletle yapacağı görüşmelerin somut hiçbir değeri yoktur ve olamaz. Bugün yapılmakta olan ve Türkiye'nin de katıldığı islam konferansının da...

Venedik Festivali nde Devrimci Filmler

Mekin GÖNENÇ

— Venedik'ten yazıyor —

30. Venedik Film Festivali, geçen hafta sona ermiş bulunuyor. Bu yıl yarışmalara katılan filmlerden özellikle üçü bambaşka bir hava getirdi festivale... Sanki tüm Latin Amerika, ezilen halklarıyla, Amerikan emperyalizmine ve onun yerli uşaklarına başkaldıran genç ve yürekli devrimcileriyle kalkmış, Venedik'te toplanmıştı. Belki de, sinematografik sanat açısından bu üç film festivalde herhangi bir ödül alamayacaktı, ama devrimci sinemanın bütün özeliklerini kusursuz bir şekilde yansıtmaları bakımından, festivali izleyenlerin (Amerikan basın mensupları hariç) tüm takdirlerini üzerlerinde toplayacaklardı.

Devrimci sinema, ne burjuvanın seks sunalımları, ne de üstü örtülü sosyal eleştirmelerle uğraşmıyordu. Devrimci sinema, ezilen halk topluluklarına, kendilerini birer tutsak haline getiren melanetin asıl kaynağını gösteriyor ve onlara tek kurtuluş yolunun ne olduğunu açık bir dille anlatıyordu.

Bu filmleri izledikten sonra, bende üzüntü yaratan tek husus, Türk sinema seyircisinin bu yapıtları görebilmek hakkından yoksun bırakılacağı düşüncesi oldu. Bizdeki o yobaz, yobaz olduğu kadar da faşist bir kuruluş olan sansür kurulu bu filmlerin hiçbirini sokmazdı Türkiye hudutlarından içeriye. Korkarlardı Türkiye halk toplulukları uyanacak diye... Korkarlardı Türkiye halk toplulukları kendi kurtuluş yollarının ne olacağını tartışacaklar diye.

Bu filmlerden ilki, bir İtalyan prodüksiyonu. Adı: «Sierra Maestra»! yöneticisi genç kuşaktan Ansano Giannareli. Film bir süre önce Bolivya'da yakalanan ve mahkum edilen Fransız düşünürü Regis Debray olayını kendine konu almış. Ne var ki, burada emperyalistler tarafından yakalanan kişi, bir İtalyan düşünürü. Bütün film boyunca Latin Amerika'nın emperyalizmden ne şekilde kurtulabileceği bütün hatları ile derinliğine tartışılıyor beyaz perdede. Tek kurtuluş yolunun «gerilla» olduğu açık bir anlatımla belirtilerek son buluyor film. Bizce bu yapıtın sinematografik açıdan tek kusuru, bazı sahnelerin monoton bir uslupla gereğinden sürdürülmesi.

Filmlerden ikincisi, bir Küba prodüksiyonu... Primera Carga al Machete. Yöneticisi, yine genç kuşaktan Manuel Octavio Gomez... Konu, Küba tarihinden alınmış. Küba halkının özgürlüğe kavuşabilmek için giriştiği ilk mücadeleleri yansıtıyor.

Festivalde dikkatleri üzerine toplayan filmlerden sonuncusu ise, bir Bolivya prodüksiyonu: Yawar Mallku. Yöneticisi, yine genç kuşağın temsilcilerinden Jorge Sanjines... Bu yöneticinin yapmış olduğu çalışma cidden takdirle anılmağa değer. Jorge Sanjines sinema çevrelerinde hakim olan tüm burjuva ukalalıklarından arınmış bir yönetici. Çok sade, fakat o derece etkili bir anlatımı var. Şayet eline iyi imkanlar geçecek olursa, bu yöneticinin kısa bir süre sonra dünya sinema çevrelerine kendini kabul ettireceğini iddia edebiliriz.

«Yawar Mallku» adlı eserde, tüm Latin Amerika'nın, belki de bütün geri bıraktırılmış ülkelerin ana sorunlarını bulabilirsiniz. Sanki karşınızda geçen olaylar, bir Bolivya Köyü'nde değil de, Türkiye dahil, yeryüzünün herhangi geri bıraktırılmış bir ülkesinin toprakları üzerinde geçiyor. İsimleri değiştirin, Yawar Mallku'yu uygulayamayacağınız tek bir geri bıraktırılmış ülke bulamayacaksınız. Film özellikle Amerikan basın çevrelerini çileden çıkarttı. Amerikan emperyalizmini en can alıcı yerlerinden vurduğu için, Amerikan gazetecileri veryansın ettiler festival kuruluna. Amerikan yazarları, beynelmilel film festivallerinin, dingonun ahırı olmadığını hâlâ anlayamamış görünüyorlar.

Bir - iki profesyonel sinema oyuncusu dışında, Jorge Sanjines filminde tamamen köylüleri kullanmış. Yapmacık tek bir sahne yok. Filmin konusu, «Che»'nin öldürülmesinden sonra Bolivya'nın bir köyünde geçer. Ignacio adlı bir Bolivya köylüsünün dramıdır bu.

Ignacio yaşamakta olduğu köyde oturan kızılderili köylülerin şefidir. Köylülerin içerisinde yaşadığı koşullar, beki de ortaçağların koşullarından biraz daha ileridir. Köy civarına bir Amerikan Tıbbi Araştırma Enstitüsü kurulur. Bu enstitüdeki Amerikalı doktorların asıl görevi, bölgedeki köylü kadınları kısırlaştırmak ve kızılderililerin soyunu kurutmaktır. Ignacio, bu melun planı öğrenince köy halkını ayaklandırır ve enstitüyü basarak Amerikalı doktorları sopadan geçirirler ve «Gringo»ları bölgelerinden sürerler. Daha sonra olaya Bolivya jandarması el koyar, Ignacio ile birlikte köylülerden iki elebaşıyı köy dışında kurşundan geçirirler.

Ignacio ağır yaralıdır. Şayet ameliyat olmazsa, mutlaka ölecektir. Yörede tek doktor yoktur. Genç karısı Ignacio'yu binbir güçlükle kayınbiraderinin çalışmakta olduğu kente götürür. Ignacio'nun kardeşi sefil bir gecekondu odasında yaşamaktadır. Yatağının başı ucunda «Che»nin öldürüldükten sonra çekilen fotoğrafları asılıdır. Ignacio hastaneye kaldırılır Ne var ki, ameliyat için kan lazımdır. Hastane kan vermez Ignacio'ya... Artık bütün iş Ignacio'nun kardeşine kalmıştır. Başvurmadık yer bırakmaz para bulmak için. Evindeki yatağını satar, fakat yine de para yetmez. Bir ara hırsızlık yapmayı bile düşünür. Özel hastanelere bile başvurur bir parça ödünç kan bulmak için. Doktorlar o derece hissizdirler ki, karşılarında bir insan hayatının tehlikede olması bile harekete geçirmez kendilerini. Sonunda kan bulunmadığı için Ignacio hastane döşeklerinde doktorların gözleri önünde ilgisizlikten can verir.

Bunun üzerine Ignacio'nun kardeşi, ağabeysinin karısı ile birlikte köye döner. Ne var ki, dağ yollarında yürürken Ignacio'nun kardeşinin gözleri hiddet dolu bir şekilde sabit bir noktaya dikilmiştir. Bu kızgın adamın aklından artık tek bir şey geçmektedir. Bir ara perdede hiç görüntü kalmaz. Bu, iki üç saniye devam eder. Ve birden perdenin alt kenarından yukarıya doğru ellerinde makineli tabanca ve tüfekler tutan kollar yüselmeye başlar. Artık halk kurtuluş yolunu bulmuştur.

Yeni öğrenim yılı açılırken

TÜRKİYE'DE EĞİTİMİN ÇIKMAZLARI

İbrahim OSMANOĞLU

1969 - 70 ders yılına 12 Eylül Cuma gününden itibaren ilkokulların açılmasıyla girdik. 25 Eylül'de ortaokullar ve liseler, daha sonra da yüksek okullar ve üniversiteler öğretime başlayacaktır.

Nutuklarda, demeçlerde hep; **«Yeni ders yılının ulusumuza hayırlı, uğurlu olması»** temennilerinde bulunulur. Güzel bir söz bu. Her yurtsever kişi ister, yeni ders yılının ulusuna hayırlı ve uğurlu olmasını. Ama gel gör ki, hiç de hayırlı ve uğurlu olmaz yıllardır. Bir adım ileri iki adım geri sayar durur Türkiye akıp giden zaman içinde.

Bozuk Düzen

Türkiye'ye ne yönden bakarsak bakalım yarı bağımlı bir ülkedir. Bozuk düzen, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin yönetim ve denetimi altında sürüp gitmektedir. Eğitimi de ekonomik düzenden bağımsız sayamıyacağımıza göre, eğitimimizin de emperyalist etkiler altında olduğu gerçeği kendiliğinden ortaya çıkmış oluyor.

Emperyalist ülkeler, içerideki ortaklarıyla elele vererek, sömürü alanındaki soygunlarını rahatlıkla sürdürebilmek için çağımızın en etkin aracı olan eğitimden yaralanmaktadırlar. Tüm geri kalmış ülkelerde uygulanan eğitim sisteminin tek bir amacı vardır: Kendi ulusuna yabancılaşmış insanlar yetiştirmek ve bunları -karınlarını tıka basa doyurarak- kilit noktalarına yerleştirmek... Yıllardan beri Türkiye'de de durum budur. İçinden geldiği halka ihanet edenleri, midesi için satılanları saymazsak, bugün, hiçbir meslek alanında yetki sahibi bir halk çocuğuna rastlayamazsınız. Hep egemen çevrelerden gelme, Avrupa ve Amerika'larda beyni yıkanmış insanlardır rastladıklarımız. Devletin siyasi ve iktisadi gücünü ellerinde tutar, egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda lazım geleni yaparlar.

Evet yeni ders yılına girdik. Bakın şu bozuk düzenin kara tablosuna:

17 bin köyde okul yok. İkibuçuk milyon halk çocuğu okulsuz ve öğretmensiz. Ortalama öğretmen maaşı 500 TL. Dış borçlar 50 milyara yaklaşmış. Doğuda öküzün çifti 400 TL., koyunun tanesi 50 TL. İlkokula giden bir öğrencinin yıllık masrafı 3-500 TL. arasında. Oysa yıllık geliri bu kadar çoğu köylünün. Nerde kaldı Anayasanın **«Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlama devletin başta gelen ödevlerindendir»** hükmü?

Sınıf Gerçeği

Gelişmiş kapitalist ülkelerde (Amerika, Fransa, İngiltere, B. Almanya, İsveç) okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 1-2. Sosyalist ülkelerde (S. Birliği, Çekoslovakya, Romanya, Polonya, Bulgaristan) okuma yazma bilmeyenlerin oranı % de sıfırken, Türkiye'de okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 62'dir. Türkiye'yi de Hindistan, Pakistan ve İran izlemektedir.

Kapitalist ülkeler sömürü yoluyla, sosyalist ülkeler kendi sosyalist yöntem ve olanaklarıyla bu çizgiye gelmişken, Türkiye ve benzeri ülkeler de sömürülme yoluyla bu hazin duruma düşmüştür.

Türkiye'de okuma yazma bilmeyen bu % 62'nin tamamı da işçi ve köylü sınıfındandır. Bu oran ayrıca bölgeler arasında da büyük farklılıklar göstermektedir. Örneğin İstanbul'da okuma yazma bilenlerin oranı % 76 iken, bu oran Bitlis'te % 13, Hakkâri köylerinde % 1,3'tür. Bütün bunlar gösteriyor ki, Türkiye'de bir sınıf gerçeği vardır. Siyasi ve iktisadi gücü elinde tutan azınlık egemen sınıfı, çoğunluk olan işçi ve köylü sınıfını bu hale düşürmüştür. Bu gerçek iyice anlaşılmadan, ezilen sınıflar, kendi iktidarını kurmadan, eğitim de dahil, Türkiye'nin hiçbir sorunu çözümlenemiyecektir.

Göstermelik

Ayrıca bugünkü okullarımızda yapılan eğitim ve öğretimin gerçek anlamda **«eğitim ve öğretim»** olduğunu söylemek güçtür. Anlı şanlı milli eğitim bakanlarımızın dediklerini doğru sayarsak, okula gelen öğrencilere «A, B, C»'yi belletip, asker mektubu yazabilme seviyesine getirmek eğitimdir ve bu işi yapan öğretmen de ideal öğretmendir. Oysa bu ne eğitimdir, ne de bunu yapan öğretmen ideal öğretmendir.

Eğitimin amacı, yepyeni bir insan yetiştirmek, yepyeni bir ahlak yaratmaktır. Bu yeni insan, tüm insanları mutlu kılacak yepyeni bir düzenin kurulmasını isteyecek olan insandır. Devrimleri koruyacak ve sürdürecek olan insandır. Toplum çıkarlarını kişisel çıkarlardan

Romanya ve Yugoslavya'da "Çizgili Dünya„

urzica

FERRUH DOGAN

(TURCIA)

De curind, caricaturistul turc Ferruh Dogan a fost oaspetele redacţiei noastre. Publicăm alăturat cîteva reproduceri din albumul său de caricaturi «Lumea în linii».

Născut în 1932 la Istambul, *Ferruh Dogan* a publicat prima caricatură în 1945 şi de atunci a colaborat la cele mai cunoscute reviste şi publicaţii din Turcia.

Primul album de caricaturi: «ORASUL MODERNIZAT» (1956).

Ultimul album „LUMEA ÎN LINII», apare ca o retrospectivă a unei activităţi de 24 de ani.

Ferruh Doğan'ın ANT yayınlarında yayınlanan «Çizgili Dünya» karikatür albümüne Romanya'nın Urzica, Yugoslavya'nın Jez mizah dergilerinde geniş yer verilmiştir. Yukarda Ferruh Doğan'a ayrılan sayfaların bir kısmını görüyorsunuz.

üstün tutan insandır. Madenlerinin, petrolünün elin gavuruna peşkeş çekilmesine göz yummayacak olan insandır. Emeğe saygı duyan, saat ücretine üç - beş kuruş zam isterken üstüne kurşun sıkılan işçinin yanında olacak olan insandır. Tüketici değil üretici olan, kıravat takıp efendilik taslamayan insandır bu yeni insan.

Oysa bugün, egemen sınıflar ve onların siyasal iktidarları ısrarla, baskı yollarıyla eğitimi bu gerçek amacından saptırmakta, ulusal çıkarlarımıza ters düşen, ama kendi çıkarlarına uygun olan kokuşmuş sistemi sürdürmektedirler. Alın 20 yıldır okulu olan bir köyle hiç okulu olmayan bir köyü, ekonomik, sosyal ve kültürel açılardan inceleyin, göreceksiniz aralarında en ufak bir farklılığın bulunmadığını, insanların yaşantısında bir değişiklik olmadığını. Bu mudur eğitim diye dört elle sarıldığımız? Namuslu bir şekilde cevap verecekler varsa buyursun.

Programlarıyla, ders kitaplarıyla da elle tutulur yanı yoktur. Geçen yıl uygulanan ve bu yıl da uygulanmakta olan «68 Programı» vardır. Amerikancı Türk uzmanları tarafından hazırlanan bu program, aktarma bir programdır ve Türkiye gerçekleriyle asla bağdaşmamaktadır.

İki yıldan beri uygulanmakta olan bu programa ait ders kitapları ortada yoktur. Okullarımızın % 70'inde ne ders aracı vardır, ne de kaynak bir kitaplık. (Şehir okullarını kastediyorum, köy okullarında zaten hak getire). Programın içeriğini, eleştirisini bir yana bırakarak sormak gerekir milli eğitim bakanına ve tüm yetkili kişilere: Bu programı öğretmen nasıl ve ne ile uygulayacak? Tercüman Gazetesi'nin çıkardığı, her biri 7,5 TL karşılığı olan o saçma sapan kitaplarla mı, okul dergilerinin verdiği çarşaf gibi planları kopye edip duvarlara asmakla mı? Kaynak kitap diye çocukların köşe başlarındaki satıcılardan alıp sınıfa getirdikleri tommikslerle, teksaslarla, maykhammerlerle mi? Neyle söyleyin, yol gösterin öğretmene de uygulayalım o göklere çıkardığınız programı.

Parasız ilköğretim

«İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için mecburidir ve devlet okullarında parasızdır. Devlet maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek öğrenim derecelerine kadar çıkmalarını sağlamak amacıyle burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar» der Anayasa. Der ama, uygulayan devlet nerde?

İlkokula giden bir öğrencinin yıllık masrafı 3-500 TL. arasındadır. Oysa bu parayı bir köylü yada bir işçi ömrü boyunca kesesinde bir arada görememektedir, dedik. Zaten çoğunun aylık kazancı bu kadar bile değildir. Nasıl karşılayabilir bu masrafları yoksul veliler. İlköğretim Türkiye'de parasız değildir. Parasız olan sadece okulların taş duvarları arasındaki tamtakır dershanelerdir.

Alın size bir örnek: Sınıfım 40 kişiliktir. Soruyorum teker teker, velilerinin, anne ve babalarının ne iş yaptıklarını. İstanbul halinde hamal, Cibali fabrikalarında işçi, bekçi v.b. cevabını alıyorum. Kaçınız kendi evinizde oturuyorsunuz sorusuna 9, kaçınızın evinde radyo var sorusuna 7, kaçınızın evine günlük gazete geliyor sorusuna 6, *her* gün et *yiyor musunuz* sorusuna sıfır parmak kalkıyor.

İlk derste başlıyorlar esnemeğe ,uyuklamaya daha. Bet yok beniz yok hiçbirinde. Bu koşullar altında sürdürecekler ilköğrenimlerini, sonra diplomalarını alacaklar ilkokuldan. Sonra ne olacak peki? Devlet baba ellerinden tutup en yüksek okullara kadar okutacak mı? Hayır.«İşte -diyecek- sizler için bunca imam ve hatip okulu. Canı molla olmak isteyenler girsin okusun, istemeyenler hal binasında hamallık, Cibali fabrikalarında işçilik etsin». Onu da bulsaları güç ya...

ant yayınları sunar

- **OSMANLI TOPLUM YAPISI,** Dr. Muzaffer Sencer

ANT Yayınları, Dr. Sencer'in «Devrim Stratejisi ***Açısından OSMANLI TOPLUM YAPISI»*** **adlı eserini okurlarına sunmaktadır. Sencer, bu eserinde, Osmanlı toplum yapısı üzerine çeşitli görüşleri tek tek eleştirmekte ve bu toplum yapısının hangi kategoriye girdiğini marksist bir metodla tesbit etmektedir. Sencer'in bu kitabı, son zamanlardaki devrim stratejisi tartışmalarına da açıklık kazandırmakta, doğru devrimci stratejinin belirlenmesi imkanını hazırlamaktadır. Lüks krome beş renkli ofset kapak içinde 340 sayfa 10 Lira'dır.**

- **ZAPATA,** Robert P. Millon, 5 Lira
- **MAVİ GÖZLÜ DEV** (Nazım Hikmet ve sanatı), Zekeriya Sertel, 10 Lira.
- **DİNLE YANKEE,** Wright Mills, 10 Lira
- **TÜRKİYE'DE İLERİCİ AKIMLAR** Yıldız Sertel. 15 Lira
- **ÇİZGİLİ DÜNYA** Ferruh Doğan, 5 Lira
- **İNCE MEMED I** (9. Baskı) Yaşar Kemal 15 Lira.
- **İNCE MEMED II** (2. Baskı) 15 Lira
- **MİLLİ KURTULUŞ CEPHESİ** Douglas Bravo. 5 Lira
- **DÜZENİN YABANCILAŞMASI** İdris Küçükömer, 7,5 Lira
- **ANARŞİZM** Duclos - Cohn Bendit. 7,5 Lira
- **ROMAN GİBİ** Sabiha Sertel, 15 Lira
- **SİYAH İKTİDAR** Stokely Carmichael 7,5 Lira
- **YAŞANTIM** Yevtuçenko, 5 Lira
- **NAZIM HİKMET'İN POLEMİKLERİ** Kemal Sülker, 7,5 Lira
- **SABAHATTİN ALİ DOSYASI** Kemal Sülker, 7,5 Lira
- **GERİLLA NEDİR** Alberto Bayo, 5 Lira
- ***SAVAŞ ANILARI** (2. Baskı) Che Guevara,* 10 Lira
- **ÜÇ ANADOLU EFSANESİ** Yaşar Kemal, 10 Lira
- **ORTADİREK** Yaşar Kemal, 15 Lira
- **YER DEMİR GÖK BAKIR** (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- **ÖLMEZ OTU** (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- **MARKSİZMİN TEMEL KİTABI** (Toplatıldı) Emile Burns, 5 Lira
- **GERİLLA GÜNLÜĞÜ** (Toplatıldı) Che Guevara 10 Lira

Genel Dağıtım: **ANT YAYINLARI P. K. 701 — İstanbul**

İstanbul Dağıtımı: **GE-DA**

Ankara Dağıtımı: **Aydın Kitabevi**

Ege Dağıtımı: **DATİC**

Ortak Pazar'da Türkiye'ye hazırlanan yeni tuzak!

KAPITALIST ülkelerin ekonomik topluluğu Ortak Pazar'a katılarak emperyalistlerin açık pazarı haline getirilen Türkiye, bu defa yerli sanayii yıkacak yeni bir tertiple karşı karşıyadır. Milliyet Gazetesi'nde Ali Gevgilili'nin bu konuda yazdığı yazıyı aynen veriyoruz:

«ORTAK PAZAR - Türkiye Ortaklık Komisyonu, yayınladığı hazırlık dönemi raporuyla Türk halkına bir uyarmada daha bulunmuştur. Türkiye 1 aralık 1969'dan itibaren Ortak Pazar'ın geçiş dönemine sokulmak üzeredir. Brüksel'de şu günlerde geçiş döneminin kilit unsuru olan «mal listeleri»nin son düzeltmeleri için çalışılmaktadır. Oysa, bu listelerin niteliğinden değil Türk halkının, listeleri öğrendikleri anda belki de bazıları yeri göğü inletecek olan Türk sanayicilerinin bile bilgisi yoktur.

«MİLLİYET'e verdikleri demeçlerde, Ortak Pazar'ın ünlü üç Dışişleri Bakanı listelerin niteliği hakkında kendi bilgilerine göre bazı açıklamalarda bulunmuşlardır. Bilindiği gibi geçiş dönemine girmesiyle birlikte Türkiye gümrük duvarlarını aşama aşama kaldırarak, Türk sanayiini Ortak Pazar'ın bütün sanayi ürünlerine karşı korunmasız bırakmak zorundadır. Ortak Pazar, Türk pazarlarının kendisine bazı mallar için 11, bazı mallar için de en çok 22 yıl içinde tümüyle açılmasını istemektedir. Anlaşmaya göre, düzenlenecek iki ayrı listede mallar yarı yarıya bölüşülecektir.

«ŞU ANDA bütün sorun, Türkiye'nin hangi sanayi ürünlerini 11 ya da 22 yıllık listelere alarak, Batıya karşı daha çok koruyacağındadır. Harmel ve Brandt'ın bu konuda verdiği bilgiler, Türkiye'de üretilen sanayi mallarının 22 yıllık listelere alınarak daha uzun süre korunacağı, Türkiye'de yapılamayan malların ise 11 yıllık listede bırakılarak bunların Türkiye'ye serbestçe girişinin kısa sürede gerçekleştirileceği yolundadır.

«İLK bakışta Türk sanayiini yıkımdan koruyacakmış gibi görünen bu formül gerçekse, aslında, Türkiye'yi korkunç bir gelecek bekliyor demektir. Zira, Türk sanayii şu anda daha çok bir hafif tüketim sanayiidir ve toplum bir an önce bu aşamayı atlayarak, «makine yapan makineler»e kavuşmak, yani ağır sanayie geçmek istemektedir.

«BATI'NIN ileri teknolojisi karşısında asıl korunması gereken alan aslında ağır sanayidir. Oysa, hafif tüketim sanayilerinin bile 22 yıl korunurken, ondan çok daha güç ve çetin olan ağır sanayi ürünleri için Türkiye'nin kapılarının 11 yılda Batı'ya ardına kadar açılmasından söz edilmektedir. Böyle bir tutum benimsenirse, Türk sanayii bugünkü bozuk yapısı içinde «dondurulacak» ve Türkiye'yi «makine yapan makineler»e kavuşturacağını ön gören bütün pazarlar programlar kâğıt üstünde kalmağa mahkûm olacaktır. Türkiye bu formülü asla kabul edemez.

«ORTAK PAZAR ile Türkiye arasındaki teknik görüşmeleri yürüten Türk uzmanları, şu anda, bütün Türk ekonomisinin yarınını ipotek altına sokabilecek çetin bir sorumlulukla karşı karşıyadırlar. Uzmanların çilesi, hazırlık dönemi denen beş yıl boyunca Türkiye'nin Ortak Pazar için hiç bir hazırlık yapmamasından doğmaktadır. Oysa verilecek sanayii koruma, ya da feda etme kararları, her madde üstünde tek tek yapılmış ayrıntılı incelemeleri ve bu incelemelerin ışığında Türkiye'nin en azından 2.000 yılına kadar uzanan sanayi projeksiyonunu gerektirmektedir.

«ORTAK Pazar'a girmek isteyen İspanya, İsrail gibi ülkeler, kurulmuş ve kurulması gerekli sanayileri kapsayan, madde madde ayrıntılı programları, on yılı bulan bir süre içinde çoktan düzenlemiş bulunmaktadırlar.

«TÜRKİYE ise, 11 ya da 22 yılda tümüyle korunmasız bırakılacak sanayilerle ilgili madde listelerini Brüksel'de bugün 1967 yılı ithal programlarına ait bilgilerle düzenlemeğe çalışmaktadır. Türkiye'nin 2.000 yılına kadar olan sanayileşme potansiyelini, 1967 yılının ithal programlarıyla çözmek, Ortak Pazar'a ne trajik bir hazırlıksızlık içinde girmekte olduğumuzun korkunç bir belgesidir. Ülkenin bütün kaderi, görüşmeleri yürüten birkaç teknisyenin yurtseverlik, uzak görüş ve sanayileşme bilincine kalmıştır, bugün... Ne Devlet Plânlama'nın, ne Türkiye Odalar Birliği'nin ve ne de Sanayi Odalarının Türkiye'nin ulusal çıkarları açısından sanayileşme stratejisini, kurulacak ya da kurulması gereken temel sanayiler açısından en küçük ayrıntılarına kadar belgeleyen bir tek programı yoktur.

«BUGÜNKÜ beğenilmeyen hafif tüketim sanayilerinden ağır sanayie geçilmesi, Türkiye'de motor, kimya ve proses sanayilerinin Batı tarafından ezici bir rekabetle yıkılmadan kurulabilmesine bağlıdır. Oysa, 1967 ithal programlarına göre, Türkiye'nin şu anda sahip olmadığı ve ithal etmek zorunda kaldığı motor ve kimya sanayi ürünleri bile, madde listelerinin %50'sini aşmaktadır. Bu daha kurulmamış dallar 22 yıllık listeye alındığı takdirde, Ortak Pazar karşısında nası ayakta duracağını hiç kimsenin bilmediği bütün Türk sanayiini 11 yıllık listelere bırakmak gerekecektir. Oysa, yıkılmamaları için bu sanayilerden bazılarının da 22 yıllık listelere aktarılması zorunludur. Böylece, motor ve kimya sanayilerinde bazı alanlardan vazgeçmek ve onların yerlerine kurulmuş bazı sanâyileri almak sorunu çıkmaktadır ortaya... Bu ayırımı yapmak için de, bir tek bilimsel veri yoktur.

«TÜRKİYE'Yİ gerçek bir açık pazara döndürebilecek olan «geçiş dönemi»ne bu koşullarda âdeta gözü kapalı girmekteyiz.

«SANAYİİ korumasız bırakarak, ileri Batı sanayiinin açık pazarı olmanın yoksul Türkiye'yi nasıl bir yıkıma götürdüğüne bugün yakın tarihimiz tanıktır.

«BUGÜN bütün bilgilerimiz, Osmanlı devletinin yıkılmasında hiçbir şeyin zengin ile yoksul ülke arasındaki bu serbest ticaret serüveni kadar etkili olmadığını göstermektedir. Açık kapı siyasetinin kesin bilânçosu, varolan Türk pamuk, ipek, tiftik ve tabaklık imalâtının ileri Batı karşısında çökmesi olmuştur.

«TÜRKİYE'de bugün, yılda 1,5 milyar liralık katma değer yaratan dokuma alanı yine ülkenin 1 numaralı sanayiidir. Kamu ve özel sektörün birlikte çalıştığı, yabancı sermaye girmemiş tek alan da dokuma sanayiidir. Katma değer büyüklüğüne göre ilk beş büyük sanayi arasında yer alan gıda, kimya, metal ana ve tütün sanayilerinde de, yabancı sermaye payı (bu anda yerli ve yabancı sermayenin iyice çatıştığı kimya sanayii dışında) düşüktür. Montaj sanayilerinin içinde yer aldığı madeni eşya üretimi sanayii ise, yılda 400 milyon liralık katma değeriyle sırada ancak altıncıdır ve bu değerin 190 milyon lirası kamu kesiminde yaratılmaktadır.

«ORTAK PAZAR'a geçiş döneminde, Türkiye'nin makine yapan makineler sanayiini kurtarabilmek için, dış rekabete 12 yılda ilk açmak zorunda bırakacağı sanayiler de, herhalde bu «gelişmiş» alanlar olacaktır. Türkiye kendi dokuma piyasasını muhtemelen 12 yıl içinde Batı Avrupa'ya tümüyle açmak zorunda bırakılacaktır. İleri teknoloji ve düşük maliyetlerle çalışan, en son buluşları hemen uygulamaya koyan Ortak Pazar dokumacıları şu anda Birleşik Amerika'nın dokuma sanayiini neredeyse yıkmak üzeredir. Dünyada serbest ticaretin ve açık pazar siyasetinin şampiyonluğunu yapan Birleşik Amerika, Ortak Pazar'ı altı aydır Amerika'ya karşı ihracatını gönüllü olarak kısmaya çağırmakta, yoksa, gümrük duvarlarını yükseltmekle tehdit etmektedir. Türk dokumasının, ABD'nin bile dayanamadığı Ortak Pazar karşısında ayakta durmasına ise hiçbir olanak yoktur.»

Sağ Cephe'den Cehalet itirafları!

Solcu gençler, umumiyetle müdafaa ettikleri zihniyetin başlıca prensiplerini bilirler. Buna mukabil bizim sağcı gençler, İslam'ın, müslümanlığın asgari prensiplerinden habersizdirler.

Evet evet, habersizdirler.

Üniversitede okumakta olan sağcı bir gençle sohbet ederken, mevzuumuzun pek hararetlendiği bir sıradaki sözlerinden tüylerim diken diken oldu... İslamın iktisadi prensipleri ile Marx'ın iktisat sisteminden bahsederken, genç arkadaşımın Marx'tan ve islamdan zerre kadar haberi bulunmadığını ve bütün bildiklerinin sadece ve ancak kulaktan - dolma şeyler olduklarını gördüm. Onun bu zayıflığını açıktan açığa kendisine söylemeyi ne kadar isterdim. Ama söyleyemedim ki... Söylenilmez ki... Ne de olsa damarlarında deli - kan dolaşmakta...

İSMAİL OĞUZ
(B. Sabah - 17.9.1969)

haftanın karikatürü

MUKTEDİRİN SONU!

(Günaydın. 15.9 1969)

Kah kah kah, kih kih kih!

— Ulan İlhan, bomba gibi oturtmuşsun yazıyı...

— Ulan Çetin, birbirimizi de övmesek galiba hiçbir işe yaramayacağız.

Yılların çilesine gençliğimizin de tadını katmasını bilerek ortak atladık kırkın duvarını İlhan'la...

....

Sabahları açarım telefonu:

— Ulan İlhan...

— Ulan Çetin...

— Gördün mü heriflerin son rezaletini...

— Kardeşim yahu sen ben de olmasak bu memleket batacak yahu...

Kah kah kah, kih kih kih...

ÇETİN ALTAN
(Akşam - 18.9.1969)

Fruko içecekler, aman dıkkat!

Şu toplum polisleri var hani, kalkanlı, miğferli? Bunlar ne alıngan olmuşlar... Mübarekler buluttan nem kapıyorlar. Nedenini merak etmeyin. «Fruko» kelimesi yüzünden.

Geçenlerde Trabzon Doğu Karadeniz Fuarı'nda bir arkadaşımla dolaşıyordum. Bir ara, «Gel şuradan birer fruko içelim» dedim. O esnada yanımızdan geçen iki toplum polisi derhal üstüme saldırarak «Yürüyün lan allahsızlar!» diyerek yaka - paça bizi karakola götürdüler. Her fruko içen veya lafını kullanan bu şekilde muamele görecekse, ya bu gazozun ismini ya da toplum polisinin lafabını değiştirmek icab edecek.

BURHAN ÖZTÜRK
(Hürriyet - 17.10.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL ● Dizgi ve Tertip: ES - IN MATBAASI ● Baskı: VATAN MATBAASI
● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL. Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira. Altı Aylık 22 Lira. Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın İlanları yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruş'tan kabul edilmektedir